Ч.1 (93) Р. XXIУ

Ванґард

журнал української молоді

АВАНҐАРД

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

двомісячник видає Центральна Управа СУМ

AVANTGARDE

Revue des Jeunes, bi-mestriel
edite par le Comite Central
de l'Union de la Jeunesse
Ukrainienne en exil

VANGUARD

Official Press Organ
of the Ukrainian Youth
Association in exil
two-mounthly

Редагує Колегія з членів Центральної Управи СУМ
Головний Редактор – Володимир Леник
Редакційне листування і матеріяли надсилати на адресу Редакції:

Адреса редакції:

«AVANGARD»
8 München 2
Dachauerstr. 9/11
Tel. 555316

Адреса адміністрації:

«AVANTGARDE»
72 Bld. Charlemagne
1040 Bruxelles
Tél. 34.04.82.

Це число зредаговано в Секретаріяті ЦУ СУМ. Літературну частину зредаговано при співпраці Редакційного Гуртка Дружинників СУМ: О.Рожка, А Гайдамаха, О.Братковський і Я.Добош.
Фотооптичний склад: Міля СЕНИЧАК.
Графічне оформлення: мистець-маляр Омелян МАЗУРИК.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ «АВАНГАРДУ»

Країни	Одне число	Річно (6 чисел)
США	1.00 дол.	5.00 дол.
Канада	1.00 дол.	5.00 дол.
Англія	0.5.0 ф.ш	1.5.0 ф.ш.
Австралія	0.75 дол.	3.75 дол.
Бельгія	30 б.фр.	150 б.фр.
Франція	3.00 ф.фр.	15.00 ф.фр.
Німеччина	2.50 НМ.	12.50 НМ.
Австрія	15.00 шіл.	75.00 шіл.
Аргентина	100 песо	500 песо
Бразилія	1.00 н.круз.	5.00 н.круз.
Парагвай	50 гвар.	250 гвар.

ПРАВА ЛЮДИНІ – ВОЛЯ УКРАЇНІ!

/ОК/ Ми вступили в новий Рік нашого існування, що співпадає з відбуттям IX Світового Конґресу СУМ, а тим самим з новим етапом, що відкриває свіжі перспективи перед нашою Спілкою і українською визвольною справою.

Пройдений 1969 рік ми присвятили ОУН і її впавшому Провіднико́ві С.Бандері і провели нашу працю під сильним гаслом «Здобудеш Українську Державу!» Ми були свідками, як це гасло глибоко западало в серця і душі нашої молоді, що на протязі цілого року маніфестувала готовість здійснювати його у повсякденній праці і боротьбі. Актуальність цього гасла-закону залишається й надалі незмінною, аж поки здобуття Української Держави не стане живою дійсністю.

1970 рік ми ставимо під знак 20-ліття геройської смерти Головного Командира УПА, Провідника ОУН на рідних Землях і Голови Генерального Секретаріяту Української Головної Визвольної Ради (УГВР) – ген. хор. Тараса Чупринки-Шухевича. Рівночасно відмічуємо 45-ліття основання Спілки Української Молоді в Україні та 40-ліття її насильної ліквідації на процесі СВУ-СУМ в Харкові.

Минуле десятиліття в Україні відоме в світі, як десятиліття «шестидесятників», належить молодому українському поколінню, що хоч виховане в умовах тоталітарної большевицької системи, зуміло покласти міст між минулим і сучасним українського народу та станути на сторожі прав української людини та її невпинного маршу до волі. В нас нема сумніву, що свідомо, чи підсвідомо, всі ці події і процеси від відкритої збройної боротьби, до підпільної і явної дії в ділянці культури, віри, мови і взагалі духовости України, є пов'язані між собою в сильний ланцюг самоутвердження нашого народу на шляху до його повного визволення і побудови самостійної, соборної Держави.

В час, коли в Україні і далі топчуться елементарні людські права, коли всі прояви вільного людського духа в ділянці релігії, мови, культури, національної свідомости, є предметом жахливих переслідувань з боку московських окупантів, українська еміґрація, а зокрема українська молодь мусять безупинно промовляти до сумління вільного світу, щоб цей світ зрозумів, що без вільної України і звільнення інших поневолених Москвою народів, не може бути миру і спокою для вільних народів. Це вже поволі починають розуміти наші молоді приятелі чужинці і нерідко підносять голос в обороні нашого народу і ув'язнених дівчів культури, що караються в московських тюрмах і концлаґерах. Недавні випадки мужньої постави молодих італійців, бельгійців і норвежців, що публично в Москві маніфестували свій протест проти топтання людських прав в СССР і вимагали звільнення арештованих інтелектуалістів, свідчать про сприятливий ґрунт для наших ідей і політичної дії серед ідейної молоді вільного світу.

Ідеї Спілки Української Молоді, що устами Миколи Павлушкова на харківському процесі стали визовом для ворогів України, підняла українська молодь в повоєнний час на чужині. Ці ідеї реалізувались в боротьбі ОУН-УПА і в час війни знайшли своє гаслове оформлення в клічі: «Свобода народам - свобода людині», випереджуючи появу «Декляміції Прав Людини». Вони є актуальні і під цю пору в Україні і на чужині, а тому Спілка Української Молоді в своїй праці в біжучому році поставить наголос на конечність боротьби за права Людини в Україні і за її Волю.

Універсал

Струснули степ розгули хуртовини,
Вітри над ним провирили лихі,
Крижаним сном скували Україну
І замели до Києва шляхи.

Метіть сильніш! Завіями, ні шалом
Не замести один, що проляга, —
В нім Січня Зрив, громи Універсалу,
І гордий чин, і мрія дорога.

А довкруги в снігах — мільйони духів.
Шикує знов Отаман курені,
І в кожну ніч столиця пильно слуха,
Як їхній крок лунає вдалині,

Як сурми звук літа Холодним Яром,
Зове у бій із Крут і Базару,
На Зрив новий, на пімсту яничарам
За батька смерть, за скривджену сестр

Піде вона — безудержна потуга
Не духів, ні — войо́вників живих,
Щоб волі гимн розгонами шаруги
Внести у Град на гривах вороних.

І знову Він із провесни розцвіттям
Зведе узвиш верхи зірчастих бань
На знак того, що мряки лихоліття
Зміня ажур оновлених світань.

І сивий Дніпр трусне закутим лоном,
І рушить ним останній криголам,
І злива сонць з небесної амвони
Звістить весну пробудженим степам . . .

Тоді — майдан. Обличчя, наче мальви,
І море віч — заіскрених кресал,
Софії дзвін, зворушення і сальва,
Що проречe Новий Універсал!

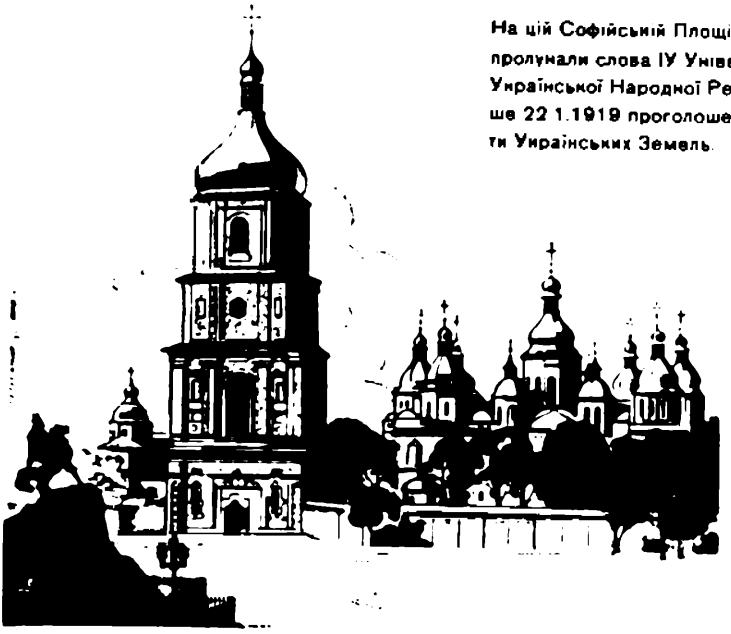

На цій Софійській Площі в Києві 22.1.1918р. пролунали слова IУ Універсалу про створення Української Народної Республіки, а рік пізніше 22.1.1919 проголошено тут Акт Соборности Українських Земель.

Українська Народня Республіка

Міністерство Закордонних Справ

Дипльоматичний Паспорт

Republique Democratique Ukrainienne

Ministere des Affaires Etrangeres

Passeport Diplomatique

В імені Уряду Української Народньої Республіки.

Міністерство Закордонних Справ Української Народньої Республіки подає до відома всіх, до кого це може відноситись, що власник цього дійсно є п. Василь Олексук консул Української Народньої Республіки в Монахії

й просить усі цівільні й військові Установи Української Народньої Республіки й всі цівільні й військові Установи Держав Чужоземних не чинити ніяких перешкод при переїзді й проживанню п. Василя Олексука

й оказувати йому всяку допомогу.

Вдоказ чого видається цей паспорт з приложенням печатки.

З документів УНР:

[illegible] 28 вересня [illegible]

Міністр Закордонних Справ:

Директор Департаменту Чужоземних Зносин:

КРУТЯНСЬКА ЖЕРТВА

В історії народів є події-дати, що визначують свідомість нарору і повертають історію на нові рейки

До таких подій в новітній історії України належить зачислити бій під Крутами і його дату 29-го січня 1918 р. Тільки тиждень після проголошення 4-го Універсалу Українською Центральною Радою на Софійській Площі 22 січня в Києві, треба було цей акт української державности захищати зброєю. З півночі, як і давніше в історії, насунули на Україну орди московських банд та озвірілих матросів, щоб у крові втопити новонароджену волю. З наказу Леніна, під командою Муравйова йшла на Київ 6-тисячна армія, а напроти неї стало 600 юнаків, в тому 300 студентів і гімназистів з Київських шкіл, що зайняли оборонні позиції на станції Крути, на північ від Києва.

Цей нерівний силами бій, закінчився фізичною перемогою ворога, але аж тоді коли згинуло 300 Крутянців, що вистріляли усі набої і своїми грудьми та штиками вийшли з окопів назустріч ворогові.

Молода Українська Держава, якої підготовчий уряд, очолюваний українськими соціялістами, не тільки не думав організувати оборони, але ще й видав декрет 16 січня 1918 р. про розпущення військових частин, що поверталися з фронту, не мала відповідальних і далекозорих політиків і керівників, що були б здібні запобігти тій катастрофі.

Щойно після бою під Крутами, де згинув цвіт української нації — студентство, прийшло до отверезіння і звороту в організуванні збройних сил. Наївні соціялістичні політики на чолі з Винниченком, побачили, що московські соціялісти-комуністи не збираються валити тільки «капіталістичний лад», але зазіхають на національну свободу народів, а зокрема українського, та це вже було за-пізно. За той час большевицька пропаганда зуміла зробити своє нищівне діло і розкласти рештки армії і суспільство, що не могло мати довіря до недолугих своїх політиків.

Та на крові Крутянських Героїв виросли нові когорти борців за волю України. Їхній чин відродив духово всю Україну. З цього чину зродилась священна ідея боротьби, що знайшла своє оформлення в СУМ-СВУ на центральних землях України, — УВО-ОУН на західній Україні.

Постава київських студентів М.Павлушкова, першого голови СУМ в Україні, Матушевського і інших, а також Ольги Басараб, Василя Біласа і Дмитра Данилишина та багатьох інших молодих людей була допасована до постави Крутянців. В духовість української молоді входили нові, а радше відновлені з минулого княжого і козацького періодів історії елементи лицарськости і героїзму, що такі чужі були соціялістично-народовецькому поколінню Центральної Ради.

Власно цей дух героїчности і лицарськости позначився повною силою на поставі молоді часів УПА і триває й досі та буде ще сильніше зростати в майбутньому, щоб довести до перемоги ідей за які погинули Крутянці. Тільки в такому аспекті жертва КРУТ буде жертвою титанів, на крові яких постане нове життя — життя вільного українського Народу.

Криця

ЗА ЗДОРОВУ СИНТЕЗУ ІДЕЙ І ДІЇ.

Слово Голови ЦУ СУМ д.О.Коваля на бенкеті IX Світового Конґресу СУМ.

Всеч. і Прел. Отці!
Друже Предсіднику,
Достойні Гості і Дорогі Подруги та Друзі Сумівці!

Мені припадає велика честь і приємність привітати Вас від уступаючої Центральної Управи СУМ на цьому бенкеті і поділитися з Вами деякими думками і турботами, що творять канву нашої діяльности і наших прямувань.

Немає мабуть свідомого українця, який не переживав би цієї прикрої дійсности, що пожирає нам щоденно, як той казковий змій, біологічні клітини нашого народу там в Україні шляхом русифікації і вислужництва і тут в діяспорі через асиміляцію і пануючий гедонізм, де мірилом вартости є гріш і фальшива оригінальність.

Спілка Української Молоді, що відбуває свій IX. Світовий Конґрес, стрічається з цими проблемами на кожному кроці і намагається всіми силами протидіяти тим руйнуючим чинникам чужого і свого оточення. Факт, що на протязі звітної каденції ми чисельно не зменшились, але ще дещо й зросли, досягаючи 13.690 членства, в тому 9.213 юнацтва нижче 18 літ, свідчить про динамічність і послідовність нашої праці. Одним з важливих чинників нашої дієвої сили є централізація окремих ділянок праці і сильна координація на інших ділянках. Наша виховна система, якщо була повністю застосована, дає свої позитивні висліди і тому ми можемо похвалитися наявністю молодої провідної верстви, яка сьогодні-завтра перейме керму не тільки своєї молодечої організації, але й дасть підсилення існуючим українським організаціям і установам.

Є очевидно й виховні невдачі і ці невдачі є предметом нашої глибшої застанови також і на цьому Конґресі.

Тому два роки в Ню Йорку на І. Світовому Конґресі Вільних Українців ми прийняли між іншими рішеннями також виховний ідеал українця в діяспорі, який в своїй основі відповідав нашим молодечим організаціям, що мають своїм девізом «Бог і Україна». Наша пропозиція цього ідеалу була всіми заінтересованими організаціями схвалена і затверджена цілим Конґресом. Здавалось би, що справа є на добрій дорозі і нема потреби турбуватись. Та це питання виглядає інакше в дійсності. Нашими рішеннями ми збудили чуйність ворога, який зорієнтувався, що вихована молода генерація в діяспорі на цьому ідеалі буде більш небезпечна для нього, як попередня, що силою обставин була позбавлена доступу до ключевих позицій в країнах нашого поселення. Звідси й концентрація ворожої аґентури на відтинок української молоді.

Коли взяти до уваги, що в Україні в той же час, а то дещо раніше, прийшла до слова генерація «новаторів», або т.зв. «шестидесятників», яка своєю сміливістю і вишуканою формою почала вдаряти в саму суть московської колоніяльної політики в Україні, то питання молоді стало в цілій ширині перед ватажками московського імперіялізму.

Як неперевершені майстри облуди і підступу, вони видумали подвійну рецепту на ту саму для них небезпеку. В Україні зарядили арешти, переслідування, усування молоді з відповідальних становищ в редакціях і ви-

давництвах, а на еміграції намагаються поставити молодь проти старшого покоління і його політичної концепції. Ось документ, який адресований «До Учасників IX. Світового З'їзду СУМ».

Останні зміни в українській спільноті та становище в нашому молодечому житті вимагають від нас відвертого обговорення на з'їзді таких питань:

– Як сталося, що наші старші організації завели наше українство на мілину і які висновки з цього ми повинні зробити?

– Чи не час мати новому поколінню своїх нових лідерів?

– Чи не час нам створити єдину нову незалежну молодечу організацію, яка б проводила свою політику, незалежну від політики наших старших організацій?

– Яким має бути наше відношення до нашого старшого покоління з його гаслом «Лицем до молоді»?

– В чому консерватизм нашого старшого покоління і які шляхи його подолання?

– Чи зможемо ми зберегти свою національну ідентичність без зв'язків з Україною?

– Чи не настав час переглянути наші політичні ідеали?

– Як ми повинні відноситись до наших урядів, які проводять політику на зближення з Москвою?

«ГРУПА СУМІВЦІВ З НЮ-ЙОРКУ».

В нас нема сумніву щодо джерела звідки ці питання витрискують, навіть, якщо вони були перелиті до глиняних горщиків наївних студентів і від них дістались до нас. Коли контестуюча молодь державних народів дуже часто йде на гачку чужої аґентури, щоб послаблювати соціяльно-економічний потенціял власної країни валенням т.зв. «естаблішментів, не маючи на те місце нічого позитивного і більш досконалого, то не може бути сумніву, щоб наша «бунтівна молодь» була залишена сама собі.

Тому орієнтація нашої молоді не сміє йти на чужі рухи і наслідувати «бунт молоді» інших народів. Наш бунт молоді може бути тільки проти ворога і його «естаблішментів», а не проти своїх, які навпаки потребують повної підтримки і довіря з боку молоді.

Орієнтація нашої молоді може відбуватися виключно в сторону нашого національного ідеалу. Тим ідеалом для нашої молоді в Україні є Україна, народ, а не штучні ідеї комунізму й інтернаціоналізму. Дехто на еміграції збирається засуджувати ту молодь в Україні за те, що вона з марксистських позицій б'є по московському імперіялізмі, мовляв це нові націонал-комуністи. Я пропонував би емігрантським втікачам від дійсности в Україні не ставати в позу суддів і засуджувати молодь, яка походить від батьків вихованих вже комуністичною виховною машиною. Для нас повинно бути важливим, що вони самі доходять до правди, яка не може бути іншою від нашої національної правди. Що вони проголошують цю правду прикриваючись Леніним, це для нас має стільки ваги, що й Ленінова ідеологія і тактика. Немає мабуть в світі ідеолога й політика, що більше себе самозаперечив би, як Ленін. Тому залишім свідомій молоді України самій промощувати собі шляхи до Правди. Ми не маємо права її ні хвалити ні ганити. Натомість маємо право і обов'язок прислухатися до її голосу, брати з того голосу те, що є співзвучне з українською національною рацією і шукаймо синтези нашого духового буття і шляхів нашої боротьби за українську державність.

Пригадаймо собі слова В Симоненка, що стали нашим гаслом в попередньому році «Україно, в Твоєму імені живу». Чи ж не логічним до цього є наше цьогорічне гасло у 40-ліття ОУН «Здобудеш Українську Дер-

жаву!». Ось в чому я бачу синтезу наших прямувань. Не можна здобути Української Держави, коли нема посвяти жити в її імені і боротись за неї. Пригадаймо також слова літературного критика І.Дзюби де він про творчість М.Вінграновського каже, що вона вся просякнута любов'ю до України. Він каже, що М.Вінграновський, пишучи про любов до дівчини, чи дружини, думає про Україну. А квінтенсенцією цього твердження може бути вислів поета: «Народе мій, як добре, що ти є на світі». Поет відчуває звідки береться сила до його творчости і тому він не може кривити душею, якщо має можність свобідно висловитись. Щастя, що ще про любов до дівчини там не забороняють писати. А ми хотіли б, щоб вони писали «геть москалів з України», а урядові видавництва (а інших там нема) щоб це публікували.

Ми мусимо однак ствердити одне, що молодь, яка має такі високі ідеали, як служба своїй нації, своєму народові, не знає духової кризи, не попадає в безнадійні обійми модерного пережертого бацилем наркоманії, деморалізації і звіринного матеріялізму світу. Це правило є однаково важливе для нашої молоді в Україні і поза нею. Тільки молодь орієнтована на цей ідеал має виглядн встоятись проти асиміляційних процесів в Україні і на чужині та запевнити світле майбутнє свого народу.

З тих то мотивів Спілка Української Молоді вибрала за свій найвищий ідеал службу Богові й Україні. І хто життя своє орієнтує на цю високу мету, ніколи не зіб'ється з дороги.

Та, на жаль, не всі члени нашого суспільства на чужині й нашого народу в Україні пішли на цей шлях. Є також такі, що йдуть на службу ворогові, або розпливаються, як сіль у воді в чужому морі. Та хвора частина нашого національного організму є колодою на шляху до нашої мети. Замість бути собою, бути носіями ідеї української державности, частина з нас пішла на манівці. Вікова неволя нашого народу витиснула свою негативну печать і залишки рабства не дають розвинути всієї духової потужности нашої нації.

На цьому терпить наше церковне, суспільно-громадське і політичне життя. Відповідальні за ці відтинки нашого життя діячі, стоять часто перед важкими до розв'язки проблемами. Буває, що нетерпимість і екстремне ставлення становищ витворює непроходимі пропасті і не можливі до направи шілини. Одні помилки потягають за собою інші і так доходить до порушення рівноваги нашого суспільно-національного життя. Воно випливає головно з того, що ми не атакуємо зла в його корені, а накидаємось на його наслідки. Кожний лікар, що серіозно трактує свою професію і свого пацієнта, ніколи не лікуватиме біль, а шукатиме за його причиною, з усуненням якої зникне також і біль.

Тому мусимо перевірити в самій основі здоровельний стан нашого суспільного організму.

Нас болить, ми не задоволені станом на церковному відтинку. Так! А що зробили ми, щоб мати священиків, а то й ієрархів українських патріотів, а не помічників асиміляції і пристосованців. Наша Церква в Україні зложила гекатомби жертв, тому що була вірна своєму народові. Вона дала безчисленну силу правдивих Христових мучеників, що в нормальних умовах мусіли б бути визнані за святих, а ми не спромоглися використати цих кричущих фактів новітнього християнського героїзму-мучеництва як взору для виховання священиків, новітніх апостолів, що підняли б на найвищий п'єдестал нашу Церкву та поставили її за приклад до духового оновлення всього людства. Натомість маємо недолугі семінарії, які не вміли, за малими винятками, виховати звичайного українського священика, що до глибини розумів би своє пов'язання з українством.

Ми нарікаємо також на те, що не вся наша молодь включається в наше суспільно-політичне життя. Але, чи зробили ми все, що було в наших силах, щоб охопити всю молодь системою національного виховання? Почнімо з родини і побачимо скільки є наших родин, що змалечку привчають своїх дітей послуговуватись вдома і між собою тільки українською мовою що заставляють плекати і розвивати та шанувати свої релігійні й національні традиції. Скільки є таких, що плекають любов до української книжки, а тим самим до минулого свого народу, його духовости й культури.

Чи ми, як організоване суспільство подбали про те, щоб усі наші діти пройшли українську школу, курси українознавства і були членами молодечих організацій?

А якщо й подбали, то чи приглядалися, який ідеологічно-політичний напрям даної молодечої організації, які її ідейні основи? Ми ж є свідками, що частина української молоді, вихована на голошених вперто ідеях «аполітичности і понадпартійности» стає тепер на шлях радянофільства, або в кращому випадку на шлях валення ідейно-політичних позицій попередньої ґенерації. Звідси непошана до героїчної боротьби українського народу, порівняння героя української національної революції Степана Бандери з В'єтконґом і тп. (гляди «Нові Напрями»).

Тому треба ставити питання, чи не найвища пора зревідувати ці наскрізь фальшиві виховні заложення і не поставити певніші основи будовані на національних принципах, а не тільки на знанню про Україну.

З черги ми чуємо нарікання, що з нами в світі мало рахуються. Звичайно, світ рахується тільки з силою. А чи поробили ми відповідні заходи, щоб скріпити наші силові позиції і з тих позицій заговорити до світу, щоб він знав правду про Україну. Чи розпочали ми боротьбу за ключеві позиції в країнах нашого поселення, з яких нам найвигідніше було б боронити інтересів української державности? Радіо, телевізія, кінофільми, професорські катедри, наукові установи чекають на їх здобуття нашими фаховими силами. Отже, що робимо ми в тому напрямі, чи направляємо нашу молодь на вищі студії, щоб завтра мати на визначних постах людей, які не ховатимуть свою національну ідентичність за прибрані, чи змінені імена, а будучи добрими американськими, канадійськими, англійськими, чи іншими громадянами, залишуться духово українцями.

Почесна Президія з представників громадських організацій на банкеті СУМ в Ню-Йорку. Промовляє тостмайстер Л.Футала.

Промовляє Голова ЦУ СУМ, на бенкеті під час IX СКСУМ в готелі Статлер Гілтон в Ню-Йорку.

Далі, що робимо ми, щоб належно розбудувати наше господарське життя, щоб придбати засоби для розвитку української культури, випуску конечної з погляду інформації і формування публічної опінії наукової і белетристичної літератури та вдержання наших політичних місій у важливих з погляду міжнародної політики країнах.

Ми ж бо дійшли до такої парадоксальної ситуації, що говоримо про два, чи більше мільйонів української еміграції, а наші журнали й преса мають за малими винятками, між 1000 а 5000 накладу, а книжковий тираж рідко коли переходить 3000 прим. Ми під тим оглядом навіть не дорівнюємо 150 000 українців на відсталій національно й культурно Прашівщині, де один тижневик виходить 40 000-им тиражем. Наша роздрібленість і партикуляризми є поважною перешкодою до скріплення силової позиції в світі.

Цей наш радше невідрадний стан в діяспорі мусить улягти основній зміні. З суспільства, що попадає в інерцію вигоди та з поставою «моя хата з краю», ми мусимо перетворитись в суспільство типу місіонарів. Усвідомлення, що ми не вийшли з дому за-ради куска кращого хліба, а для свідчення правді про безприкладне поневолення нашого народу і безпощадний колоніяльний визиск та русифікацію з бону окупанта України. Коли перед нашими очима постійно будуть мільйонові жертви українського народу на шляху до самостійности, коли доходитиме до нашої душі голос катованих у Сибірі і по московських тюрмах засланих без суду і права земляків наших, тоді увійде в нас дух місіонарів, що ціль свого життя вбачають в служінню правді, справедливості і волі свого народу, подібно, як ними стали ірляндці, чи жиди. З такого типу суспільством в діяспорі ми видержимо; з пристосованцями й гедоністами – безславно пропадемо і сліду не залишимо ніякого, як казав наш Пророк Шевченко: «однаково, чи був, чи загинув».

Ось завдання і перед нашою Спілкою Української Молоді: стати орденом українського народу в його боротьбі за суверенність і державність та виконати посланництво, яке на нас накладає Україна. Для цього треба вирівняти нашу поставу до постави безстрашних основоположників СУМ, Миколи Павлушкова і товаришів, до борців ОУН-УПА, та ідейних молодих людей в Україні, що рискують своїм життям, щоб рятувати честь і майбутнє своєї нації. З такою поставою переможемо!

ЧИ ТІЛЬКИ «ПОЕЗІЯ В КАМЕНІ»?

До найстарших і найцінніших пам'яток християнської культури й архітектури України належить безспірно СОБОР св. СОФІЇ в КИЄВІ.

Замкнений безбожницьким режимом на протязі довгих років для релігійного вжитку, цей Собор після реставрації, відкрито для публіки, як музей. Вже в 1957 році у 920-ліття від його оснування, в багатьох країнах світу з рамени ЮНЕСКО були проведені ювілейні сесії присвячені осмуванню цієї історичної пам'ятки. Генеральний директор ЮНЕСКО Р.Майо, відвідавши Собор св. Софії, не міг висловити свого захоплення, пишучи, що Софійський Собор – це «поезія в камені». Вже в часи Ярослава Мудрого, митрополит київський Іларіон занотував враження чужинців з відвідин Собору. Він писав: «Церква дивна і славна всім навколишнім країнам на всій півночі земній від сходу по захід. І всі хто приходив з інших країв, говорили: «Ніде ж немає краси такої».

Для уяви про велич Софійського Собору вистачить ствердити, що площа його фресок покриває цілі 3000, а мозаїк – 260 квадратних метрів. Ніодна тогочасна архітектурна пам'ятка в світі не може похвалитися таким багатющим скарбом мистецтва. Мистці ствердили, що палітра софійських мозаїк складається з 177 відтінків кольорової смальти. Один синій кольор на мозаїчному одязі Богоматері – Оранти нараховує 23 відтінки!

Для українського народу, Собор св. Софії, це замало назвати архітектурною, історичною, чи мистецькою пам'яткою, до чого хочуть звести московські окупанти і їхні попутчики в Україні. Собор св. Софії в Києві – це символ Свободи, могутньости і величі Української Держави. Оснування Собору співпадає з вершком потужности і слави Київської княжої Держави за Ярослава Мудрого, коли світло науки і християнської релігії промінювало з України на всі сторони світу. Біля цього Собору вітали Кияни зимою 1649 року Голову української Козацької Держави – гетьмана Богдана Хмельницького. Тут же пізніше здвигнено памятник Б.Хмельницькому, а в 1918 р. на площі св. Софії проголошено Акт 22 січня, що став актом відновленої Української Держави. Софійські дзвони – це сповісники волі Українського Народу.

Даймо слово спеціялістові Г.Н.Логвинові (ПО УКРАЇНІ) для опису цього свідка славного минулого України:

«Щоб уявити собі первісний вигляд цього храму, треба в думці зняти шість крайніх з півдня й півночі бань, побудованих наприкінці XVII ст., і тоді лишиться тринадцять бань (відповідно до числа апостолів на чолі з Христом).

СОФІЙСЬКИЙ СОБОР В КИЄВІ

Храм має п'ять нефів, що закінчуються зі сходу напівкруглими апсидами, і оточений внутрішньою двоповерховою галереєю і зовнішньою – одноповерховою. У подовжньому і поперечному напрямах простір собору в плані членується хрещатими опорними стовпами, які несуть за допомогою підпружних арок та парусів тринадцять бань і систему склепінь. Будівля відзначається архітектурно-конструктивною логікою. Опорним стовпам відповідають зовні плоскі лопатки-пілястри, а просторам нефів – арочні, або позакомарні, як колись їх називали, завершення фасадів. Уся композиція має позначена ритмом, контрастом, грою вертиальних і горизонтальних ліній, прямолінійних і криволінійних форм. Ритмічне чергування арочних отворів галерей повторюється ритмом ніш-арочок над ними і підхоплюється ритмом вікон, що об'єднується величним повільним розміреним ритмом арок-закомар. Ритм і є тим мистецьким засобом, який справляє враження могутньости й сили. Він не тільки чарує, але й створює враження збільшених розмірів споруди.

Кільнісний елемент, поряд з ритмом, належав до найсильніших мистецьких засобів у стародавній архітектурі. Але самий лише неспінчений ритм без контрастів, без зіставлень, зробив би композицію дуже одноманітною. Будівничі Софії уникнув цього: він зіставив різні формою, розміром і силуетом архітектурні маси та їх деталі, чим надав споруді дивної музикально довершеної гармонії. Цей храм повинен був справляти величезне враження. В усій Європі жодна споруда XI ст. не могла зрівнятися з Київською Софією. Довжина її (без апсид) дорівнює 37, а ширина — 55 метрам.

Інтер'єр побудований за тими ж принципами, що й екстер'єр. Нефи поділені в подовжньому і поперечному напрямах рядами хрещатих стовпів, що дає можливість зодчому розгортати анфілади приміщень в обох цих напрямах. Простір їх ніби затиснутий між хрещатими стовпами; вони позбавлені яскравого світла.

Архітектурі органічно відповідають живопис і мозаїки, що підпорядковані тому ж ідейному задумові, — звеличити свою державу, свій народ, хоч і користуючись релігійним оформленням. Мозаїки і фрески суцільним килимом огортають стіни, склепіння і стовпи храму. Їх площинний характер підсилює враження монументальности споруди; вони виступають у певній гармонії. Як центральна баня панує над усім простором храму, так і мозаїчне зображення в його зеніті панує над фресками і мозаїками. Архітектурні засоби вираження доповнює мозаїчний живопис. У мозаїчних та фрескових зображеннях теж додержано, так би мовити, субординації. Нижче Вседержителя в простінках підбанника вміщені мозаїчні зображення дванадцяти апостолів, у парусах — чотири євангелисти, а на підпружних арках у медальйонах — сорок мучеників. На тріюмфальній арці вівтаря — картина Благовіщення, в апсиді — зображення святителів церкви і «Євхаристії», а над ними панує монументальний образ Богоматері Оранти в молитовній позі; це так звана Нерушима стіна. Як зі сходу над бічними апсидами панує центральна, так і серед мозаїк домінує Оранта. Її постать має заввишки майже 6 метрів. На золотому мозаїчному увігнутому тлі навколо Оранти завжди видно сяйво.

Під Орантою — символічна композиція — «Євхаристія»; Христос у композиції повторений двічі: ліворуч від глядача він подає хліб — символ свого тіла, а праворуч — вино — символ крови. Всі постаті зображені на умовному золотому тлі і в одноманітних ритмічних рухах. «Євхаристія» відзначається дуже тонко дібраною кольористичною гамою світлих блакитних, рожевих і зеленуватих кольорів. Силуети постатей окреслені темною контурною лінією. Під «Євхаристією» — святителі церкви з архідияконами. Імпозантність фігур досягнута тим, що всі вони зображені фас. Кожний персонаж наділений узагальненою, але дуже виразною характеристикою. Кольористичне моделювання облич і одежі відзначається м'якими переходами. Кожний з образів — і добрий, лагідний Григорій Богослов, і Йоан Златоуст з сухим фанатичним обличчям, і енергійний Василій Великий — запам'ятовується.

Для мозаїк, як і для фресок, характерна гармонія загального і конкретного, цілого і деталей. Майстер вміє поєднати лаконізм силюету, узагальнену форму з деталізацією. З цього погляду показовими є «Благовіщення» і особливо «Деісус», в якому вражає висока художня досконалість образу Богоматері. Її бліде, трохи похилене обличчя майже строгого античного овалу, з великими сумними очима зворушливе і чарівне. Цей образ за довершеністю кольористичної гами, класичною строгою красою належить до найкращих образів Богоматері у світовому мистецтві.

БОГОМАТІР ОРАНТА ДЕТАЛЬ МОЗАЇКИ З XI ст. В СОБОРІ СВ.СОФІЇ В КИЄВІ

Решта храму була оздоблена фресками, матова пастельна поверхня яких контрастувала з м'яким блиском мозаїк і добре гармоніювала з площинами стін.

Важко переоцінити художню вартість софійських фресок і мозаїк. Можна уявити собі, яке велике враження вони справляли в давнину на вчорашніх язичників! Їх велике значення в тому, що в них вперше у нашому мистецтві відображуються поряд з героїчними інтимні зворушливі почуття — любов, материнство, відданість. Тут відкрилися двері в глибокий і складний світ людини.

ДЕВ'ЯТИЙ КОНҐРЕС СУМ

Згідно з рішенням Центральної Управи Спілки Української Молоді, Дев'ятий Конґрес нашої молодечої організації мав відбутися знову у двох частинах – европейській та американській. Цей ускладнений спосіб переведення Конґресу був вибраний з метою уможливлення більшій кількості делеґатів брати участь у нарадах Конґресу особисто. Мета була осягнута, але з другого боку виникли інші труднощі і недостачі, а тому Конґрес виніс між іншими також постанову щоби черговий раз силкати Конґрес лише до одного міста з участю делеґатів усіх континентів.

Перша частина Дев'ятого Конґресу відбувалася цей раз у Нью-Йорку 29-го і 30-го листопада 1969 року. Вона випала дуже імпозантно і кількістю учасників і своєю програмою і товариською зустріччю-бенкетом.

Друга частина була скликана щойно два місяці пізніше до Лондону (Великобританія) на 24-го і 25-го січня, при чому програма нарад була однозвучна з першою частиною.

Організаційну єдність обох частин Конґресу заманіфестувала участь в американській частині 3 делеґатів з Европи ((мґр. Омелян Коваль, Ярослав Деременда та інж. Василь Олеськів) і в европейській частині один делеґат з Америки мґр. Євген Гановський). Ця обставина дала можливість Конґресові узгляднювати в обидвох частинах думки і погляди всього СУМ-у Більшість конґресових комісій були на обох частинах очолювані тими самими особами і це дало запоруку майже повного узгіднення ухвал і резолюцій.

Всього разом в Конґресі взяли участь 95 умандатованих делеґатів. Деякі з них мали по кілька голосів, бо заступали також і ті країни, які з технічних причин не могли вислати своїх людей безпосередньо (Австрія, Аргентіна, Бразилія, Параґвай). Австралія була заступлена на Европейській частині сумівкою-впорядником, яка не була спеціяльно вислана на Конґрес, але перебуваючи тимчасово в Лондоні брала активну участь в його нарадах. Конґрес наділив її правом голосу, уважаючи її за надзвичайну делеґатку. Делеґатів на американській частині було 55 і на европейській 40.

Наради американської частини Конґресу відбувалися в готелю «Статлер Гілтон». Їх започатковано спільною молитвою, проведеною о. Йосафатом Кузьмяком. До Президії було обрано : д-ра Богдана Футея (голова), мґр-а Теодора Буйняка, Ярослава Деременду, (заступники(), Катрусю Копич і Григорія Цебрія (секретарі). Представників українських Церков та різних організацій запрошено до почесної Президії. Всіх учасників конґресових нарад у Нью-Йорку було понад 200, а на бенкеті 400. В Лондоні кількість гостей була менша – понад 60 осіб, а на бенкеті, що мав тут характер товариської зустрічі – понад 100.

Наради европейської частини мали місце в будинку Союзу Українців у Великій Британії. Президію очолював тут д-р Святомир М. Фостун, а його заступниками та секретарями були : мґр. Є.Гановський, Роман Дебрицький, Андрій Гайдамаха, Олекса Смоликевич та Міля Сеничак. Бенкет-Зустріч відбувалася у великій залі будинку Лондонського відділу СУБ-

Звіт з діяльности уступаючої Центральної Управи СУМ-у складав на обидвох частинах Конґресу голова мґр. Омелян Коваль. Він накреслив загальний образ стану нашої Спілки у рр. 1965 – 1969 і розглянув в загальному всі проблеми, з якими Центральна Управа зустрічалася на протязі цієї каденції. Ось заголовки розділів його звіту, що був до речі видру-

кований і розданий делеґатам при реєстрації: 1. Вступні ствердження, 2. Персональний склад Центральної Управи, 3. Виконність функцій, 4. Програмові завдання, 5. Організаційна виробленість членства СУМ і засоби, 6. Внутрішні контакти Центральної Управи, 7. Контакти Центральної Управи з Крайовими Управами, 8. Організаційний стан мережі СУМ, 9. Видавнича діяльність ЦУ, 10. Окремі акції та починн СУМ, 11 Юнацький сектор Спілки, 12. Секретаріят ЦУ, 13. Фінансово-господарські справи, та 14. Висновки і пропозиції.

У доповненні звіту голови інформували про свою діяльність делеґатів Конґресу на першій частині – Данило Чайковський, редактор «Крилатих», д-р Михайло Кушнір, Голова Виховної Ради та на европейській частині – мґр. Володимир Ленин – референт видань СУМ та головний редактор «Авангарду». За Контрольну Комісію звітував голова ЦКК інж. В. Олеськів на обидвох частинах Конґресу. Він і подав внесок про уділення абсолюторії уступаючій Управі, який був одноголосно ухвалений.

Крім участи у пленарних сесіях, учасники Конґресу співділяли активно у працях ділових Комісій. Таких було на кожній частині по 6, а крім того на европейській ще 5 підкомісій. Окремі Комісії в Нью-Йорку були очолювані: організаційно-статутова – д-р Богдан Стебельський, Мандатно-Номінаційна і верифікацій протоколу VIII Конґресу – Лев Футала, Виховно-Юнацька – ред Данило Чайковський, Програмово-резолюційна – Петро Башук, програмова для дружинників – Олесь Черень та Фінансово-бюджетова і видавничої діяльности – інж. Олеськів. Останній був також головою тої ж комісії і на европейській частині. Тіж комісії були в Лондоні очолювані: Організаційно-статутова – мґр. Євген Гановський, мандатно-номінаційна – Ярослав Деременда, Виховно-Юнацька – мґр. Володимир Ленин. Підкомісії, що їх створено було на европейській частині, опрацьовували окремі постанови, щодо програми для дружинників. Їх очолювали виключно дружинники: Культурників – Андрій Гайдамаха, Міжнародників – Олесь Братковський, Суспільників – Миколa Франкевич, Виховників – Йосиф Рожка та Фізкультурників – Богдан Шупер. Всі голови цих підкомісій створили відтак окрему комісію для справ програмових та резолюцій і її очолював мґр. Володимир Ленин. Треба ствердити, що дискусія на комісіях і відтак на пленумі була дуже жива і творча. Це допомогло Конґресові розглянути і глибоко обдумати цілий ряд проблем, зв'язаних зі станом СУМ-у та діяльністю його на протязі найближчих років.

Дев'ятий Конґрес СУМ-у показав також яке чільне місце займає тепер наша Спілка у загально-національному житті української еміґрації. Вже на відкриттю і першої і другої частини Конґресу були присутні численні громадські діячі, представники різних суспільно-громадських установ, хоч властива святочна сесія Конґресу, у програмі якої були передбачені привіти, завжди пов'язувалась з бенкетом -зустріччю. На бенкеті в Нью-Йорку засіли у почесній Президії 40 представників Церков, товариств, установ; в Лондоні понад 20. Були тут офіційні речники УККА, СКВУ, СУБ-у, Пласту, УНС, комбатантських організацій, обидвох наших Церков тощо. Дехто з них мав можливість виголосити усний привіт. Інші долучилися оплесками, бо на всі промови не вистачило б часу. Також і письмових привітів не можна було всіх відчитати, бо насліли десятками з різних країн і континентів. Довелося лише подати назви вітаючих і підписи дані на їх листах. В Нью-Йорку промовляли на бенкеті: Р. Гуглевич, Йосип Лисогір, д-р Р. Малащук, Ольга Кузьмович; в Лондоні – проф. Василенко, Люба Марків, сот. Білий-Каризмець, о.др. Орач. Зрозуміло, що перше слово мали завжди голови Президій – на американській частині д-р Б.Футей,

IX СВІТОВИЙ КОНҐРЕС СУМ

ПЕРША ЧАСТИНА В НЮ-ЙОРКУ 29-30.XI.1969 р.

КОНҐРЕС ЗАПОЧАТКОВАНО МОЛИТВОЮ

ЗВІТУЄ ГОЛОВА ЦУ СУМ

УЧАСНИКИ КОНҐРЕСУ

ДІЛОВА ПРЕЗИДІЯ КОНҐРЕСУ - ПРОМОВЛЯЄ ПРЕДСІДНИК д-р. Б.ФУТЕЙ.
ЗЛІВА : подр. К.КОПАЧ - СЕКРЕТАР, мгр. Т.БУЙНЯК і Я.ДЕРЕМЕНДА - ЗАСТУПНИКИ ПРЕЗІДНИКА, Г.ЦЕБРІЙ СЕКРЕТАР.

ЗВІТУЄ ГОЛОВА ЦКК. ім. В.ОЛЕСЬКІЙ

УЧАСНИКИ КОНҐРЕСУ

а на європейській д-р С.М.Фостун. Голова ЦУ СУМ мгр. О Коваль виголосив на обидвох банкетах святочну промову, що була рівночасно блискучою аналізою сучасного стану українського народу та української молоді накресленням програмових завдань Спілки і всієї еміграції.

До програми святочних банкетів входили ще мистецькі виступи сумівських гуртків. У Нью-Йорку здобули бурхливі оплески тріо «Соловейки» з Філядельфії (Леся Романець, Марійка Гаманюк та Ірена Зозуляк, при фортепіяні проф. Зоя Маркович); в Лондоні — тріо «Конвалії» з Бері (Маруся і Оля Юрків та Дарка Ярош), музичний секстет з Гаддерсфілду та танцювальна група з Лій. З усіх виступів тяжко є вирізнити когось зі сумівських талановитих адептів мистецтва. Всі вони очаровували слухачів і глядачів. Виїмок можемо зробити лише для семилітнього члена молодшого юнацтва Романа Флюнта з Лій, який своєю відвагою, безпосередністю і темпераментом прихилив собі всі серця.

Одним з основних завдань Конґресу було звичайне переведення перевиборів керівних органів світової централі СУМ Цей раз йшлося не тільки про формальні вибори, що проходили завжди без особливих комплікацій. У нашій Спілці йде вже від років перестановка на нові сили. До голосу приходять дружинники, молоді патріоти насоджені вже на чужині, для яких СУМ був колискою національного виховання і став тепер полем суспільно-громадської дії та боротьби за визволення нашої Батьківщини. Беручи це до уваги, Конґрес вибрав в склад нової ЦУ не тільки старших провідних сумівців-сеньорів, але й студентів, чи абсольвентів університетів, що щойно входять в повновидне життя.

Головою Центральної Управи став знову мгр. Омелян Коваль, що означає залишення осідку ЦУ в Брюсселі. У зв'язку з тим також генеральний секретар походить з Бельгії — студент Андрій Гайдамаха. Заступників Голови є 3 : мгр. Євген Гановський (ЗСА), Ярослав Деременда (Англія) та мгр. Теодор Буйняк (Канада). Дальшими членами є ред. Данило Чайковський (з уряду, як голова Центральної Виховної Ради), д-р Богдан Стебельський (Канада), Анна Ластовецька (Англія) та Микола Франкевич (Німеччина). Центральну Контрольну Комісію очолює інж. Василь Олеськів (Англія), а членами є : Петро Башук (Канада), д-р П. Надзікевич (ЗСА), Д.Мицак (Канада) та І.Цішкевич (ЗСА). Головою Центрального Товариського суду вибрано Михайла Фурду (ЗСА) і членами д-ра Михайла Остафійчука (Канада), Богдана Білогоцького (Франція), М. Шмігеля (ЗСА) та В.Чора (Австралія).

Постанови Конґресу заторкують ще багато інших справ різного аспекту. Між іншим Конґрес наділив четвертим ступенем Виховника шістьох діячів СУМ-у : мгр. Г.Ощипка. Ярослава Деременду, мгр-а Євгена Гановського. Петра Башука, мгр-а Володимира Леника та проф. Романа Драґана (Австралія). Д-ра Михайла Кушніра відзначено почесним членством СУМ-у.

Лев

Слава Ісусу Христу !

Ватикан, дня 17 листопада 1969

Нехай Всевишній благословить Ваші заміри і труди , а Божа Премудрість, в святі якої в Римі, Ви недавно брали участь, нехай кермує Вашим світлим майбутнім.

Благословення Господнє на Вас !

ГРУПА УЧАСНИКІВ КОНҐРЕСУ

ВИСТАВКА СУМІВСЬКИХ ВИДАНЬ В ХАРУКА

Consistory of the
Ukrainian Orthodox Church of U. S. A.

MSTYSLAW S. SKRYPNYK,
Archbishop of New York and President of the Consistory.

Листопад 7,1969

Я Вам сердечно вдячний за запрошення IX-ий Св.товий Конґрес Спілки Української Молоді, що відбудеться 29-30 листопада цр.в Нью Йорку. На жаль, скористати з Вашого цінного запрошення я не буду мати змоги, бо саме на дні 28,29 і 30 листопада цр. визначено Собор Української Автокефальної Православної Церкви в Південній Америці / Курітіба, Бразилія/, на якому і я маю бути присутнім.

Тому, на жаль, тільки цим шляхом маю змогу висловити учасникам Конґресу мої найкращі до них почування. Водночас бажаю учасникам Конґресу успішних нарад. Дай, Боже, щоб праця членів Вашої Організації була й надалі корисною у ділі визволення України!

Нехай же Боже Благословення перебуває зо всіма Вами!

Відданий у Христі

+ Мстислав

Архиєпископ

ТРІО «СОЛОВЕЙКИ» І проф. З.МАРКОВИЧ ПРИ ФОРТЕПІАНІ.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

В довшій статті - репортажі щоденник «Свобода» з дати 2.XII.89 зупиняючись на банкеті в нагоди IX Світ. Конгресу СУМ пише:

Банкет започаткував вступним словом голова IX Світового Конґресу СУМ д-р Б. Футей, а потім банкетом провадив тостмайстер Лев Футала, молитву прочитав о. Себастіян Шевчук, поблагословивши страву. У Почесній Президії банкету були понад 40 осіб, в тому Екзекутиву УКА та УНСоюз репрезентував Йосип Лисогір з дружиною, а більшість членів Почесної Президії були репрезентантами українських товариств і організацій у ЗСА. «Наше організоване майбутнє залежить від вас, від молоді», – сказав у привітальному слові Йосип Лисогір, закликаючи при тому молодь всюди по Відділах брати активну участь у праці УККА. Учасників банкету, в числі 400 осіб, усно вітали також: від Об'єднаного Комітету Українських Організацій м. Ню Йорку адв. Р. Гуглевич, від Ліги Визволення України в Канаді д-р Р. Малащук, від Пластової Булави і Пластового Проводу п-ні Ольга Кузьмович, яка підкреслила, що «йдемо до спільної мети». Після дворазового дуже успішного виступу сумівського тріо «Соловейки» з Філядельфії, при фортепіяні Зоя Маркович, у складі: Лесі Романець, Марійки Гаманюк та Ірени Зозуляк, тостмайстер Л. Футала відчитав лише декілька з багатьох письмових привітів на Конґрес, у тому привіт від Верховного Архиєпископа УКЦеркви Кардинала Йосифа, який зала прийняла вставанням з місць, від Митрополита УАПЦеркви Владики Мстислава, від Митрополита УКЦеркви в ЗСА Владики Амвросія від Архиєпископа Владики Івана Бучка з Риму, від Владики Ярослава Габра з Чикаго, від голови Проводу ОУН і голови ЦК АБН Ярослава Стецька. Після того тостмайстер банкету лише перелічив десятки привітів, в тому й від Українського Євангельського Об'єднання, від СКВУ, УВАН, НТШ, ЦПУЕН, АБН, ОПДЛ, ПАБНА, Т-ва кол. Вояків УПА, від ген. П. Шандрука та багатьох ін. Усно привітав делеґатів IX Конґресу та гостей на банкеті голова ГУ ООЧСУ мґр Іван Винник, підкреслюючи, що в поставі до московського ворога еміґрацію зобов'язує максималізм. Учасники банкету довгими оплесками вітали присутнього в залі сумівця Андрія Бандеру з Канади – сина сл. п. Провідника ОУН Степана Бандери. У кінці промовляв голова ЦУ СУМ мґр Омелян Коваль, закликаючи молодь бунтуватись проти ворожих нашим країнам та Україні комуністичних естаблішментів та сказавши у висновку, що для перемоги «ми мусимо перетворитись у суспільство місіонарів».

АМЕРИКА

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЩОДЕННИК

Подавши ряд вступних стверджень про IX Світовий Конґрес СУМ український католицький щоденник з Філядельфії з дня 3.XII.89 пише:

З великим звітом за проробленну працю виступав голова Центральної Управи СУМ мґр. Омелян Коваль із Бельгії, вказуючи на здобутки

і на труднощі у вихованні молоді. Звіт мгр-а О.Коваля був опублікований на 30 сторінках густого друку і вручений наперед делегатам. Потім звітували: голова Центрально Виховної Ради Сум д-р М.Кушнір та голова Центральної Контрольної Комісії інж. В.Олеськів, який закінчив звітування висловом признання за працю голови ЦУ СУМ мгр-а Омеляна Коваля. Перед дискусією над звітами з привітом від Гетьманської Організації і Руху виступав член почесної президії Всч. о. Базилевський. У дискусії над звітами виступали: д-р Р Малащук, О.Черень, Б.Кульчицький, К.Василик, М.Корній, П.Мигаль, п-а Мартинець та багато ін. О.Коваль підкреслив необхідність тіснішої співпраці СУМ з Пластом та іншими молодечими організаціями і необхідність збільшити працю над українським вихованням сумівської молоді та всієї української молоді закордоном у дусі постанов СКВУ. Уступаючій Центральній Управі одноду шно уділено абсолюторію. В обширному друкованому Звіті уступаючої Центральної Управи названа загальна кількість членства СУМ у світі: 13.690 сумівок і сумівців різного віку.

Як першого дня Конґресу в залях готелю «Статлер Гілтон», так і перед бенкетом учасники мали змогу ознайомитися з цікавими виставками: про діяльність СУМ та присвяченою сл.п. Степанові Бандері в 10-річчя смерти Провідника Революційної ОУН – виставки влаштував п. Василь Харук.

Перша частина IX Світового Конґресу СУМ пройшла в діловій атмосфері співпраці та плянування ще більшої праці на майбутнє під незмінним гаслом Спілки Української Молоді – «Бог і Україна».

СУМІВ України

Мимо всіх недомагань з різних причин, IX Конґрес СУМ є, якщо не переломовим, то наглядним показником, що після 20-ти років праці Спілки Української Молоді поза рідними землями диспонуємо кадрами сумівської молоді, які Спілку не лише зберегуть, але й будуть її розбудовувати як авангард ідей традиційної України. Ніхто не сумнівається в ідейних принципах і ніхто навіть не збирався дискутувати на цю тему. Натомість, коли йдеться про «винайдення» способів і методів, як сягнути виховний ідеал українця, то «бої» були завзяті і вони, не «поразши» і не «вбивши» нікого і нічого, пов'язували досвід минулого і потреби нинішнього дня так, щоб СУМ був динамічною, стрункою побудованою молодіжною організацією. Важливим було те, що пропозиції йшли знизу, з практичного життя СУМ і від таких сумівців, які – від юнацтва аж до дружинника – дійсного члена СУМ – практично перейшли всі організаційні щаблі і знають, що і як примінити, щоб організація не стояла на місці, а розвивалася.

СУМ помалу, але впевнено стає виховно-формативною інституцією і консеквентно змагає до наміченої мети. Це було наглядним на конґресі як з постави молодих. Спроба провокації «групи сумівців з Нью-Йорку» намаганням порізнити і посварити СУМ, не вдалася. Питання, постав-

лені в летючці аж заносять... пошехонством. • Чи не настав час переглянути наші політичні ідеали?», «Чи не настав час створити єдину нову не залежну молодіжну організацію, яка провадила б свою політику, незалежну від політики наших старших організацій?», «Чи можемо ми зберегти свою національну ідентичність без зв'язків з Україною?»

І ще кілька інших провокативних «родзинків» поставила «Група с мівців з Ню-Йорку».

Може не ті самі «брати» писали «До учасників IX Світового з'їзду СУМ» і «СУМ перед таборами», але тендеція пошкодити Спілці є однакова — та сама. Але й відповідь і постава СУМ однакова: вірність і незмінність Спілки Української Молоді ідеалам «Бог і Україна», гармонійна співпраця молодих і старших та свідомість свого місця в структурі зорганізованого українського суспільства у вільному світі.

Летючка не була предметом обговорення навіть у кулуарах конґресу. Коли говоримо про це тут, то лише тому, щоб яснішим було всім, і «Групі сумівців з Ню-Йорку», позитиви конґресу.

Є сили, які дуже не бажають собі, щоб СУМ жив, діяв і ріс, тому пропонують творити «нові молодіжні організації», «нових лідерів» і втечу «від політики наших старших організацій».

СУМ має свою питому вагу. Це коштувало нас понад 20 років праці, тому будь-кому за будь-що СУМ вже не дасться і буде «рішуче протиставитися розкладовим ідеям нігілізму, конформізму, анархізму і всім «современним» облудним вогням, пропагованим прямо, чи посередньо групами, організаціями, чи окремими людьми, що діють під впливом ворожих нам сил».

«Гомін України» — 7- січня 1970

Vol. XXV
99.
Thought
GPO
UKRAINIAN
LTD.
DENS.
2.
Tygodn
Weekly

УКРАЇНСЬКА ДУМКА

ТИЖНЕВИК

Видає: Союз Ук
у Великій Бр
Адреса Ред. і Адм
40, LINDEN GARDENS,
Тел. ред. 01 [illegible]
Тел. ред. мгр Р. Бо
Надіслання, але не
вуманнів редакція
за теж не може да
прикуду надісланих
ганих
Редакція застеріга
право скорочувати п
терівли і коментувати
терівли, підписані пс
псевдонімом, автора,
відповідають поглядь

На заінтересування довшого детального опису з перебігу II-ої частини IX Світ. Конгресу СУМ, лондонська «Українська Думка» від 5.II.1970р. пише:

Приємно відмітити, що більшість делегатів европейської частини Світового Конґресу Спілки Української Молоді були дружинники, які брали активну участь у нарадах і працях Комісій Конґресу. Зокрема гарно вив язалися зі своїх завдань дружинники, які були головами Комісій, а це вказує, що вони з великою серйозністю ставляться до питань і проблем СУМ. Ці проблеми стають своєю багатогранною складністю перед нововибраною Управою Спілки Української Молоді в цілій своїй ширині, і слід побажати Центральній Управі СУМ, щоб вона змогла якнайуспішніше ці проблеми й питання розв'язати для добра і всебічного розвитку Спілки Української Молоді.

Профілі людей України

ВАЛЕНТИН МОРОЗ

Молодий історик, філософ, соціолог, публіцист, педагог, — такий широкий діяпазон заінтересувань і творчости селянського сина з Волині Валентина Морова. Народжений 15.4.1936 р. в селі Холонові, Горохівського району, В.Мороз закінчив студії на історичному факультеті Львівського університету в 1958 р. Спочатку працює викладачем в середніх школах на Волині, відтак лектором історії в Луцькому, а згодом в Івано-Франківському педінститутах.

Арештований наприкінці серпня 1965 р. і засуджений в січні 1966 р. Волинським обласним судом на 5 років таборів суворого режиму, звинувачений в антисовєтсьскій пропаганді й агітації. В час арештування був одружений і мав п'ятилітнього синка.

Після двох років перебування у мордовських виправно-трудових таборах, В.Мороз був переведений в квітні 1968р. до Володимирської тюрми, де перебував понад один рік у слідстві за написання «Репортажу із заповідника ім. Берії», який ходив у відбитках по Україні і був друкований в українській пресі в вільному світі. Після звільнення зі слідства, в якому слідчим не вдалося доказати авторства його повернуто до мордовських концтаборів. За повідомленнями в пресі В.Мороза мали в вересні минулого року звільнити. Про дальшу його долю не відомо.

З листів, які він писав з концтаборів до дружини, уривки яких були друковані в книжці В.Чорновола «Лихо з Розуму», відомо, що в'язень держався добре і навіть там не марнував часу, а використовував його для поглиблення своїх знань. Відомо, що перечитував у вільні хвилини Ціцерона, Гоббса, Альберта Моравія і студіював проблеми особовости людини. Щоб могти читати Канта в оригіналі, рішив вивчити німецьку мову, користаючи там з присутности в'язнів німців. Після німецької мови плянував вивчити ще й англійську, бо «вчителів тут повно» — писав. За свою гідну поставу в концтаборі в грудні 1966р. був посаджений разом з М.Горинем, М.Масютком і Л.Лукіяненком на 6 місяців до табірної тюрми.

ПРОФ. Д-Р НАТАЛІЯ ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО.

В Минулому році проф. д-р Наталія Полонська - Василенко відзначала 85-ліття свого творчого життя, життя українського історика, української патріотки і педагога та суспільного діяча. Між нами таких особистостей, що досягнувши високого віку не спочивають на лаврах, а продовжують діяти для добра українського народу – не багато. Проф. Полонська про спочинок і не думає, а продовжує крокувати від успіху до успіху. Ось знову на полицях книгарень появилася її нова книжка про визначних жінок України, а в друкарні закінчується праця над капітальним твором з історії України. У літньому семестрі викладає вона на Українському Вільному Університеті у Мюнхені, а коли треба прибути на засідання сенату, чи Професорської Ради, сотні кілометрів для неї не представляють жодної перешкоди, хоч кожний раз їй треба їхати від постійного місця перебування у Дориштадті до Мюнхену найменше дві години.

Наталія Дмитрівна Полонська народилася у Харкові 1884 р., у родині штабового старшини й історика Києва. Батько її був членом Військово-історичного Товариства, і від нього першого вона вчилася любити історію рідного краю.

Переїхавши разом з батьками до Києва, Наталія Дмитрівна вчиться спочатку у Фундуклеївській гімназії, а відтак на Історичному Факультеті Вищих Жіночих Курсів. У 1913 р. закінчила вона Університет св. Володи-

мира та переходить на працю викладача у Київських гімназіях. Три роки пізніше її обрали приват-доцентом. Вона читала курс археології і стала завідувачем археологічного музею.

Підчас большевицької окупації України, між двома війнами, переходить спочатку до Азербайджанського університету, де викладала археологію та історію мистецтва до 1940 року, коли їй вдалося повернутися назад до Київського Університету. Тут застає її нова окупація німецьких військ, а згодом приходиться їй іти на еміграцію разом з тисячами інших українських вчених, що не хотіли служити повертаючомусь в Україну московському наїзникові. Найперше зупиняється проф. Полонська у Празі, де включається у професорський склад Українського Вільного Університету, а відтак переїздить з ним до Мюнхену.

Свою наукову діяльність розпочала Наталія Дмитрівна виданням «Культурно-Історичного Атласу», у 1914 році. Від того часу по сьогодні вона опублікувала багато розвідок з історії Київської держави та часів Козаччини.

Для економічного і політичного розвитку півдня України, території колишнього Війська Запорозького Низового, присвятила проф. Полонська особливу увагу. На підставі документів з архівів Москви, Петерсбурга і Криму, а відтак Київського Центрального Архіву, якого директором була в роки війни, написала проф. Полонська багато праць, з яких, на жаль, частина загинула. Ті, що збереглися були вже опубліковані на еміграції. (дещо також у перекладах на англійську мову). Інші друкуються, або є в остаточній обробітці.

Проф. Полонська є членом Української Вільної Академії Наук, Наукового Товариства ім.Шевченка і Міжнародньої Академії Наук у Парижі.

ІРЕНА ЛЕНИК.

Поезія
Проза
Сторінки

СИБІРСЬКИМИ СНІГАМИ

МИХАЙЛО ОСАДЧИЙ

З концлагерних поезій.

На обмерзлих, липких перекатах,
Де не вишні цвітуть, а сніги,
Брів я долею Вишні Остапа
У бушлаті хули, не жаги.

Сніговиння білясті гадюки,
Мчали шивали розшурханих жал
Завивали завихрені звуки
Безкінечний хуртечний пожар.

Земле, земле! Зозульні діброви.
Земле, земле! Далеко єси...
Земле, земле! Яка ж ти чудова,
Усміхнись у серпанку краси.

Засвітись мені сонячним сходом,
Покрасуйся вербою в Сулі...
Як давно я не був у народу.
Як давно я не був на селі.

Україно, зозульні діброви,
Україно, далеко єси...
Україно, яка ж ти чудова,
Усміхнись у серпанку краси.

Вітровію, вдихни мені кринy
(Я сторицею в муках люблю)...
Світку мій, не німій без'язико —
Відкричи обважнілу хулу.

На землі, на півкулі покатій,
Крізь оселі безмовних очей
Брів я долею Вишні Остапа
Не до крину юрби, до людей.

З концлагерних поезій.

Михайло Осадчий, професор журналістики, публіцист і поет, нар. 22.3.36 р. в селі Курманах, Недригайлівського району Сумської області. Університет закінчив в 1958 р. у Львові, де й був арештований 28.8.65 р. і засуджений на 2 роки таборів суворого режиму. Перебував в таборі ч.11 в Явас. За писання в таборі був переслідуваний. Тут подаємо декілька його табірних віршів.

Де ти, де ти, далека муко,
Де ти, де ти, досвітня мріє?
Як розп'ятий нащадок Марії,
Я прикутий за ноги і руки.
Я прикутий за мозок і губи,
Впилось в серце жало ностальгії,
Пожарище душі ледве тліє,
Я з ганебним мовчанням у шлюбі.
Мої непрометеєві груди
Колупає орел матерщини...
Де ти, де ти, циганська приблудо,
Де ти, ніжна моя Батьківщино?...
А орел колупає груди...
Значить, є і орел... і груди!

Помиляються раз у житті,
А помилка пече все життя.
Я і вигадав півкаяття
На брудним перехрестку в путі.
У алькові в сумній самоті
Бився сокіл мого маяття...
Думав я: щось не так в цім житті,
Раз отак матюкалось життя.
Думав я: та дмухнуло повітря...
Думав я: впала квітка на груди
І підтримки, і слова міцніш...
В Батьківщину злітаю я вітром,
Там мене зрозуміють люди;
І довіряться серцем мені.

Зима дозріла у зерні,
Гілки дерев дзвенять, мов коси,
вив'язавши у покоси,
Дмухає вітер в губи сніг

Тут мертво тиша спала досі,
А кіт мурликав коло ніг.
тиша визріла в мені
З мелодії тихоголосі.

Як скрипка вихопила ноту –
Із серця бризнув меду сік...
Не був, не чув свого (народу)
Не рік, а ніби цілий вік.
Недопізнав вітрів ранкових;
Не втішив духу слухом мови.

●

Батьківщино, чую, наче рану,
Біль твоїх задумливих пісень.
Знову біль – єдиний мій хісен –
У душі терпкому океані.

Океан мовчання... Рік, мов день,
І пелюстки, й дим, і сніг розтане...
Яблука відстигли на прощання,
Ворон с.в на яблуневий пень.

Бо коли везли (із України)
На очах порубані сади,
Мов пеньки тужили на колінах,
Як везли достиглі вже плоди.

...А снігів, снігів, аж зараз тьмян .
Скільки тут бинтів на свіжі(рани).

●

Якби і вік не бути (на Вкраїні),
Допоки є повітря у легенях,
Допоки мислі, ніби діти кревні
(...) щохвилі і щоднини...

Допоки кров нуртується у венах,
У кожнім слові, в кожному болінні,
У кожнім подиху (живе Вкраїна),
Допоки спадок прадідів у генах.

Летять у небо літаки і птиці,
Кохані, привітайте і од мене
Дніпр волошковий, медяні пшениці,
Чебрець Карпат і спів степів черлених.
Я з нею – доки смерть впаде на сині,
Хоча б і вік не бути (на Вкраїні).

Переклади

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Нещодавно Товариства кол. Воянів УПА видали за океаном велику книгу-антологію під назвою «Слово і зброя», в якій зібрано твори 70 українських авторів, присвячені героїчним змаганням УПА та всього українського народу за власну Державу. Рекомендуючи кожному придбати ту антологію — вияв непереможного духу боротьби нашої Нескореної Нації, подаємо до уваги читачів три переклади з поетів інших народів, які колись були поневолені, але після довгої боротьби таки здобули перемогу. В тій боротьбі кожному народові допомагала його національна революційна поезія.

ДРЕВНІСТЬ ВІЛЬНОСТИ

О , Вільносте — ти ж не поета сон,
Не юна краля ти, якій спливає
Волосся кучеряве з-під чепця,
Що ним владар — по звільненні з кайданів —
Коронував раба. Ти — древній муж
У зброї, що в одній руці тримає
Свій щит, а в другій — меч! Твоє чоло
Різьбили шрамами хоробрі битви.
В твоїм кремезнім тілі — дух борні.
Хоч ворог в тебе вергав блискавками,
Які пекли вогнем, та не убив
Твоє життя — безсмертний дар небесний.
Хоча тиран замкнув тебе в тюрмі,
А гайдуки його в огні скували
Для тебе пута — ти зірвала їх.
В'язниці стіни впали й відчайдушно
Вистрибуєш, мов полум'я з руїн
І націям гукаєш гасло волі,
Вони ж — відлунюються звідусіль.
Тікає геть гнобитель їх поблідлий!

Людина не вродила нам тебе,
Бо ти вродилась близнюком людини,
Як наша раса племенем булб.
Ти вартувала з нею, над полями,
Сумирне стадо, стежила зірки,
Сопілку вчила простоти мелодій.
Із пращуром, у єдності, в лісах
Ішла ти в бій на вовка і пантеру,
Тоді єдиних ваших ворогів.
Після потопу, разом, на вершині
Топтали першу стежку ви м'яку.
«Шановний» сивий ворог, твій гнобитель,
Якого так бояться всі тепер,
Вродився пізніше; та, як він зустріне
Серйозний виклик старших віч твоїх —
Тремтить цей узурпатор у твердині

Ти з бігом літ вростатимеш у міць,
Йому ж життя судилось дуже кволе,
Та в кволості підступний буде він,
Сильця сплітатиме, щоб розстелити
Під кроки зрівноважені твої.
Заплеще ворог у безсилі руки
І з засідки закличе посілак,
Що мають замасковані обличчя,
Хоч їхня одіж дуже чепурна;
Накаже їм тебе слідити пильно,
Своїм «ласкавим» словом чарувать,
Щоб крадькома ці чортики прехитрі
Тебе зашморгували в мотузки,
В тоненькі петлі, із яких зростають
Крицеві пута; або, щоб тебе
Скули ярмом — укритим у вінкові.

О, Вільносте, ще панцер не скидай,
Ще міцно меч тримай в руці сьогодні,
Не плющ очей,бо й ворог твій не сспить!
Його слідити мусиш і — бороти
До дня нового Неба на землі!
Та, як на мить бажаєш відпочити
З юрби обманників — запрошує тебе
Ласкавий праліс. Він, коли зростали
Дерева там на вільній ще землі,
А мох лиш де-не-де вкривав печери,
Дитинства преславетного твого
Тоді був свідком і радів ним дуже!

В.К БРАЄНТ (1794-1878) Американський поет і журналіст
ПЕРЕКЛАЛА ЛАРИСА МУРОВИЧ

ВОГОНЬ

Хто ж вогонь, цей Божий дар,
Може в надрах серця вбити?
Надаремно волі жар
Хоче деспот погасити!

Лютий деспоте, тремти,
Хоч потопчеш — раб не згине,
Під п'ятою вчуєш ти
Білий гнів Творця людини.

Через рани від кайдан,
Через душу скуту в криці,
Вибухають, мов вулкан,
Вічні сили блискавиці.

Владно, як страшний пожар,
Край огорне їх стихія
І, борвієм — аж до хмар —
Порох деспота розвіє!

І.МРАФОРД (1850-1887) Канадська поетка ірландського походження.
Переклала ЛЯРИСА МУРОВИЧ

Переклади

ПОВСТАНЕЦЬ

Я народився із сімени народу, народу, що є сумний,
Що не має ніяких скарбів, крім надії, Ані багатств, крім пам'яті
Старинної слави.
Мати носила мене в неволі,
В неволі родилася моя мати,
І походжу із крови кріпаків:
Діти, що я з ними бавився, мужі і жони, що я з ними обідав,
Вони всі мали над собою поневолювачів,
були під бичем поневолювачів,
І хоч самі лагідні, вони служили лайдакам;
Руки, що гладили мене ласкаво ,
дорогі руки, що їх дотик мені добре відомий,
Носили ганебні кайдани, кайдани прогризали їм зап'ястки,
Виростали в трудах разом із кайданами,
в кріпацькій праці для чужинців,
Я є тіло від тіла тих нижчих, я кість від їх кости,
Я, який ніколи не піддався,
Я, що маю душу більшу від душі поневолювачів мого народу,
Я, що маю видіння і пророчення, і дар вогненного слова,
Я, що говорив із Богом на вершинах Його святої гори.

І тому, що я є з народу, я розумію мій нарід,
Я сумую його сумом, я голодний його прагненням:
Моє серце обважніло журбою матерів,
Мої очі наповнилися сльозами дітей,
Я думав думу із старими мудрецями,
Я сміявся і лаявся з молодими мужами,
Їх сором є моїм соромом і я червонівся за них,
Червонівся за те, що були підданцями ті, що мали б бути вільними,
Червонівся за те, що вони терпіли бідність,
коли інші були в достатках,
Червонівся за те,
що вони жили у страху перед правниками і тюремщиками
Із їхніми позвами і їхніми кайданами,
Людей підлих і жорстоких.
Я міг би радше стерпіти смуги від ударів нагая на моєму тілі,
Аніж цей сором мого народу.
Тепер скажу одержимий видінням,
Скажу моєму народові і скажу від імені народу -
До поневолювачів мого народу.
Скажу моєму народові, що він святий і блаженний,
всупереч його кайданам,
Що він більший за тих, що його закріпачують, міцніший, чистіший,
Що він потребує тільки відваги і клича в імені Бога,
Бога тих, що не забувають, милого Бога, що любить народи,
Що за них помер, нагий, перетерпівши сором.
І я скажу поневолювачам мого народу: бережіться,
Бережіться того, що гряде, бережіться народу, що повстане,
Що візьме те, що ви відняли від нього.
Чи ви думали, що можна перемогти нарід,
Або, що Закон є сильніший за життя,
чи за бажання людини бути вільною?
Ми випробуємо це з вами, ви, що грабували і гарбали,
Ви, що дурили і дерли, тирани, лицеміри, брехуни.

ТАДРІК Г ПЕРС (1879-1918) Один із передових поетів відродження і визволення Ірляндії.
Переклав ВОЛОДИМИР

ДИВАК

Нарис «Дивак» з журналу творчої молоді «Зозулька» нагороджений першою нагородою на Конкурсі Спілки Українських Журналістів на твори молодих авторів, друковані в українській пресі в 1968 році.

День був чудовий. Перший подих весни почав стелити зелені килими поміж білими горбочками університетського парку. Вивірки радісно вистрибували поміж струмочками, які замивали останки зими. І люди ходили немов би пожвавленим кроком. Наближався швидко кінець шкільного року і студенти починали присвячувати більше своєї уваги книжкам. Але сьогодні навіть найбільш відданого студента мусіло скортіти хоч на хвилинку відірвати зір від мертвих рядків і глянути на це чудо природи по тамтім боці вузького віконця похмурої бібліотеки. Краса, немов міраж, манила на двір.

На лавочці, при вході старого будинку точних наук, сиділо дві студентки. Розповідали вони одна одній різні цікаві речі. Одна якраз доінчувала історію з вчорашнього вечора, коли друга раптом перервала їй, моргнувши в напрямі університетських воріт. Оленка оглянулася. Наближався до них професор Тернославів, один із горстки українських професорів на цім університеті.

– Дивися, йде пан професор, – сказала Леся, зробивши зарозумілу міну.

– А, не будь така, він ще не такий злий. Скажи правду, чи він коли робив тобі такі труднощі як деякі професори? І чи забула ти вже як два роки тому він годинами висиджував з тобою, щоб ти не перепала той перший рік через твій «улюблений» калькулюс?

– Це правда. Але він – дивак!

– Який там дивак? Те, що він – не жонатий?

– Не має жінки і не ходить з ніким. Взагалі, ніхто його досі не бачив з якоюсь особою жіночого роду. Він вічно серед своїх книжок. Залізе там тай світа не бачить.

– А мені його жаль, я чомусь відчуваю що в нього серце велике. Мабуть і через це він такий. Напевно пережив якусь нещасну любовну аферу

– Він і любовна афера? Але то геца!... А може ти в нім щось бачиш?

– Не будь ідіотична! Він понад п'ятнадцять років старший за мене. Міг би бути мені...

– Тихо!

– Добрий день, дівчата! – бадьоро привітав їх Тернославів.

– Добрий день, пане професоре – відповіли.

Тернославів глянув на них, немов хотів ще щось сказати. Але це лиш на секунду. Та тінь чогось живого раптом щезла з його обличчя і воно знов набрало свого звичайного, притаманного йому, серйозного вигляду І він пішов далі. А може це лиш проміння весняного сонця жартувало в професора та пробувало змінити риси суворого обличчя.

Давно вже зник він в глибинах печерного будинку, а дівчата ще безжурно розповідали одна одній важливі новинки. На їхні книжки звертали увагу лиш вивірки, які турбувалися, як би то їм зісунути з місця ці несмачні речі, що лежали на горішках, захованих там ще перед приходом снігів.

Зайшовши до свого кабінету, Тернославів, як звичайно, сів за бюрко і переглянув деякі папери поточного характеру. Він переглянув промо-

ву, яку він саме приготовляв, і врешті взяв у руки нову книжку з тополіогічної математики, яку він вчора купив, та почав читати. Але пробігши кілька рядків дивовижних каблучків, він відложив книжку і повернув свій зір в напрямі вікна. В очах професора затанцювало — і ясно-синє небо, і сірі будинки і разюче-блискучі самоцвіти, які спадали з останніх льодових соплів, і пухнасті горобчики, які сварилися за галузку на гніздо. Його обличчя набрало якогось незвичайного вигляду, заразом радісного і сумного. А в його очах якимсь чудом опинилися ті самоцвіти, що перед хвилиною спадали за шибою його вікна.

— Через них, мов через чародійні окуляри, привиділось йому щось тепле і приємне. Ріка, широка, берега оком не доглянути. Немов живі порухи темної холодної води. Над водою опустилися кучеряві верби, а тут в траві той задушливий запах зелені. Бачив він і чорнобриву стрункy дівчину. Збирала ромен, а пригарні порухи її контурів наповняли його почуттям екстази. Назбиравши цілу в'язку, прибігла до нього та приклякнувши любо, засипала його груди.

— Ромен для мого коханого Романа — ледве вспіла прошептати, заки опинилася там, де були і цвіти.

Було це давно, але він пам'ятав кожну дрібницю, її чарівний голос, і спокусливу усмішку, і дотик її пишних уст...

На дворі лиха зима зробила ще одну розпучливу спробу задержати свій престіл в університетському парку. На показ своєї сили здула вона з даху холодним подихом решітки снігу на людей, які тішилися приходом весни. Падаючи на прохожих, зимний мокрий сніг минув вікно Тернославова і змив з-перед його очей теплий липневий день а на його місце залишив холодну листопадову ніч.

Стоїть та сама дівчина, але вже не та сама. Довкола — натовп людей. Кожний кудись спішить. І дівчина також відходить, повертається, ще один дотик тих знайомих уст і її нема. Залишила лиш дві краплини сліз на його обличчі. Страшний шум у вухах, а вітер відбирає і ті дві останні краплини. Піднісся металевий птах, а серце рветься за ним. В горлі стало сухо. той нестерпний шум металевих крил і хочеться крикнути так, щоб почув весь світ той біль, вирваний з глибини душі!

Тернославів довго ще сидів, а може так лише йому здавалося. Але врешті прошептав до себе — Ти знав що вона не могла бути для тебе. Чого тепер себе далі мучиш? Не досить було тобі того болю, коли ти зробив своє рішення?

І зненацька схопила професора якась несамовита злість. Злість на себе а жаль на світ. Чому він не такий, щоб можна було погодити ті дві любови в його серці, любов до свого народу і любов до тої чужинки. Але за хвилину професор вже був той самий, що завжди. Вернувся назад до своєї книжки. І час від часу думав над тою промовою, яку мав виголосити на КУК-івській академії за два тижні.

За вікном лагідна весна не побоявшись розпачливого подиху наполегливої зими висунула її геть поза університетські ворота. Але і цього, як і минулого попереднього року, весна проминула серце професора Тернославова. Не в силі була весна відібрати той престіл, на якім так кріпко і так довго вже царювала його перша любов. Спробувала б вона ще раз але не ставало їй часу. По зелених килимах університетського парку проходило багато молодих людей, до яких вона ще ніколи не промовляла. І люба весна відвернулася від холодної шибки в кабінеті професора Романа Тернославова — дивака.

НАУКА КУЛЬТУРА МИСТЕЦТВО

А. АРХИПЕНКО: ФІГУРА ЗІ СТАЛІ 420 см. ПРИ ВХОДІ ДО УНІВЕРСИТЕТУ В КАНЗАС СІТІ. 1961р.

ОЛЕКСАНДЕР АРХИПЕНКО.

АРХИПЕНКО СКУЛЬПТУЄ Т. ШЕВЧЕНКА. ЧІКАҐО 1935 р.

Вже другий рік перебуває в Західній Європі мандрівна виставка творів Архипенка. Побувала вона у Франції і Бельгії, а тепер вона об'їздить Німеччину, до кінця 1971 року має відвідати інші європейські краї. В роках 1967-1969 подібну виставку можна було бачити у десятьох найбільших містах США. (На європейську виставу вибрано 78 різьб, 70 графічних творів і 1000 фотографій про життя мистця). Західна преса з признанням висловлюється про нашого скульптора і зачисляє його до найвизначніших мистців нашого століття.

Олександер Архипенко народився 30.5.1887 року в Києві у відомій київській родині Архипенків-Бориничів, його дід був малярем-іконописцем а батько інженером і директором університетських лабораторій.

Мистецьку творчість почав він вже дуже рано. 20-літнім юнаком опинився він у Парижі і вже у перших роках побуту в Франції створив цілком зрілі, сильні твори у власному модерному стилі, до якого було тяжко привикнути паризьким критикам. Архипенко — це сильна і непосидюща натура. Він організує власні школи, влаштовує виставки в Парижі і в інших европейських містах, перебуває то в Парижі, то в Ніцці, Берні чи Берліні, а в 1923 році переїжджає до Америки. Тут він теж організує власні школи, викладає про мистецтво по різних університетах, пише статті про філософію мистецтва і про мистецьке виховання, а передовсім багато працює творчо — його дорібок начисляють на 1000 творів. В Америці він влаштував понад 100 власних вистав, а під кінець життя показав свою творчість на великих виставах в Італії і Німеччині. Мистець помер у Нью-Йорку дня 25.2.1964 року.

Твори Архипенка наскрізь модерні. В 1912 році він вирізьбив «Ідучу жінку» — скульптуру скомпоновану із вгнутих абстрактних форм, які надають ілюзію об'єму і порожнечі, а на ній залишив напис: «Після мене прийдуть дні, коли цей твір стане напрямним і мистці будуть різьбити простір і час» В 1914 році постають скульптури «Бокс» і «Ґондолєр» в яких видно вже кубістичний підхід і Архипенко став першим кубістом у скульптурі (хоч до кубістів він себе сам не зачисляв, уважаючи кубізм за один із засобів мистецького вислову, а не як догму). І так Архипенко вніс у скульптуру свій великий вклад — кубізм у різьбі, моделювання простору, вживання вгнутих площин, конструктивізм, нові матеріяли (скло, металь, дерево, а останньо різні пластичні маси і прозорі матеріяли), поєднав малярство з різьбою (малярство-скульптура), як він сам висловився «Я поєднав в одній формі невловиме: простір, прозорість світло і рефлексію». Всі ці відкриття він уважав лише мистецькими засобами для відтворювання краси, ідеальних форм і пропорцій, яких він шукав ціле життя

•ІДУЧА ЖІНКА• бронза 131 см. 1912р.

•ЖІНКА ЗАЧІСУЄТЬСЯ•. БРОНЗА 178 см. 1915р

«ЦАР СОЛОМОН». БРОНЗА 178 см. 1963 р.

винаходи . стиль Архипенка мали великий вплив на інших скульпторів його покоління і навіть наступних поколінь, про що критика неодноразово згадує. Архипенко став батьком модерної скульптури. Як багато геніальних мистців – так і Архипенко виявив свій талант дуже рано і ціле життя він шукав нових виразів у мистецтві, не остаючи ніколи на місці, він був творчим до останнього дня і помер при закінченні проєкту великої монументальної статуї «царя Соломона».

Про нашого мистця появилися численні монографії у різних мовах, його згадують всі енциклопедії й історії мистецтва XX ст. його твори прикрашують великі світові музеї і приватні збірки. Нажаль, небагато їх опинилося в українських руках. Між творами Архипенка є три різні погруддя Т. Шевченка, один портрет І. Франка і монументальна різьба князя Володимира, а цей факт, що Архипенка не запросили виконати пам'ятник Т. Шевченка у Вашинґтоні свідчить, що наші відповідальні круги в Америці не відчули і не зрозуміли величі мистця.

Заохочуємо наших читачів слідкувати за мандрівною виставкою в Европі, щоб зблизька побачити твори нашого славного земляка, а читачам в Америці поручаємо відвідати музеї, в яких зберігаються його твори

ВЛ.

Д-р РОМАН МАЗУРОК.

ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ НА УКРАЇНІ І НОРМАНСЬКА ТЕОРІЯ

(ПРОДОВЖЕННЯ)

Племінна держава полян, що в арабських джерелах виступає під назвою Куявія (теж Куябія або Куяба), обіймала простір середнього Придністров'я. Державним центром країни був Київ. Збудований на горах, являв він собою оборонний город і давав добрий захист від нападів степових орд. Завдяки своєму положенню (туди проходили кораблі з півночі, Дніпром, Прип'яттю і Десною у Чорне Море), Київ став з давніх давен і торговельним осередком,через що теж дійшов до великого значення. Город очевидно мусіла охороняти постійна військова дружина, яка захищала теж численних купців (своїх і чужих), а то супроводила їх в далеких і небезпечних подорожах.

Виникнення Києва як города припадає на середину VI ст. Переказ літопису про св. Андрея Первозванного розказує, що апостол, пішовши з учнями у світ благовістити слово Боже, прибув теж до Корсуня в Криму. Довідавшись тут про торговельний шлях «із варяг во греки», перший учень Христа вибрався вгору Дніпром і прибув аж до того місця, де були високі, вкриті лісами, гори. Вийшовши на найвищу гору, поставив на ній хреста, поблагословив країну і пророк, що на цих горах засяє слово Божої правди на всі край. На цих горах заснувався пізніше Київ і від нього поширилось християнство по всій Східній Європі.

Дослідники історії не приписують цьому переказові великого значення. Хоч він не спирається на безсумнівних джерельних матеріялах, то одначе цілковите заперечення апостолування св. Андрея на наших землях не є зовсім оправдане. З писань Євсевія, що перший десь на початку IV ст. став писати історію християнської церкви, та інших його сучасників — як Теодорета, Гіпполіта, Орігена, які докладно описали близько 40-літню місійну діяльність св. Андрея, довідуємось, що апостол проповідав науку Христа поміж народами малої Азії, Грузії, Скитії, Македонії та Греції. Вже під кінець Уст. перед Хр. засноване греками місто Корсунь (в ті часи зване Херсонесом) було важливим торговельним центром. Сюди ж приїжджали купці з Малої Азії, Греції, Персії, Риму та з інших північних земель. Св. Андрій, проповідуючи слово Боже в різних країнах і містах, не міг поминути так важливого торговельного осередка як Корсунь, в якому концентрувались численні купці різних земель і народів. А будучи в Корсуні, не виключена є подорож апостола шляхом — як його називає літописець — «із варяг во греки». Теж греки в один голос твердили, що апостол Андрій проповідував слово Божої правди й на Україні. Візантійський імператор Михайло VII в другій половині XI ст. писав до великого київського князя Всеволода Ярославича, що ці самі учні Христа голосили християнство в обох країнах (тобто в Греції і на Україні).

За «Повістю временних літ» засновниками Києва були три брати: Кий, Щек, Хорив і їх сестра Либедь. Головну роль приписується Кию, який в кінці VI ст. і на початку VII ст. був полянським князем. Літопис оповідає, що три брати — Кий, Щек і Хорив спільними силами поставили на високій горі над Дніпром оборонний город для захисту перед ворогами. Від найстаршого Кия пішла назва города — Київ. Від молодших братів прозвались гори Щекавиця і Хоривиця, а від імени сестри — річка Либедь під

Києвом. Деякі історики, визнавши Кия полянським князем, вважають Щека, Хорива і Либедь міфологічними особами. За літописами Кий був могутнім князем, відомим навіть у Візантії, де візантійський імператор приймав його з великими почестями. Від нього виводяться і полянські князі. Від його — як каже літописець — «держав княженнє у полян». Під проводом цього ж роду поляни поширили свої володіння теж на інші племена і так Київ та київська земля стали спадкоємцем держави антів.

В половині VIIст. в степах між Каспійським і Озівським морями виникає Хозарський каганат. Підкоривши волзько-камських болгар, захопивши Таманський півострів і значну частину Криму, хозари забажали оволодіти і слов'янськими землями. В часі їхньої могутности за правління кагана Ізубріра Глявана, вони обложили даниною деякі східно-слов'янські племена, а в тому і киян. Таким чином Київська держава була приневолена платити хозарам данину. Літопис оповідає, що кияни дали хозарам по мечу від кожного «диму». Одначе хозарська старшина цій данині не була рада. З цього вона віщувала, що поляни візьмуть гору над хозарами, бо вони воюють мечем гострим з обох сторін, підчас коли хозари — тільки з одної сторони гострою шаблею. У боротьбі з хозарами кияни знайшли допомогу у варягів, які не маючи змоги вижити у своїй убогій батьківщині, грабували сусідні країни, деколи осідали на нових землях, а часто теж наймались іншим народам на службу, як військові дружинники. За допомогою цих варязьких дружин, які з'явились у Києві підчас панування хозарів, кияни освободили свою країну від хозарського володіння. Хозарський каганат розпався цілковито допіру після його розгрому князем Святославом Ігоревичем в 955р.

Увільнившись від хозарської залежности, могутність Київської держави посилюється. Кияни починають знову наступати на сусідні країни, а головно на Візантію. В «Житії» св. Стефана Сурозького згадується про похід князя Бравлина на південне побережжя Криму, де «руська рать» десь в другій половині VIIIст. нищить грецькі міста. За «Житієм» св. Георгія Амастридського «погибельний іменем своїм і ділами народ Русь» з початком IXст. пустошив південне побережжя Чорного Моря і береги Малої Азії від Константинополя аж до Синопи. Щоб забезпечитись від походів Київської держави, візантійський імператор в 830-тих роках веде переговори з київськими князями. Про ці переговори довідуємось з німецьких джерел, в яких літописець згадує про руських послів у німецького імператора: коли в 839р. повертаючим з Візантії послам Київського князя заступили дорогу якісь вороги (проф. Грушевський догадується, що це була угорська орда), то візантійський імператор Теофіль відсилає їх до німецького цісаря Людвіга Побожного з проханням щоб цей від себе переслав їх додому. Ім'я тогочасного київського князя невідоме. Німецький літописець, згадуючи про цих послів, називає їхнього князя руським «каганом». Так справді і пізніше звано київських князів (між іншими і Володимира Великого).

Ці ж переговори греків з киянами мабуть не принесли побажаних успіхів, бо незадовго знову наступають воєнні виправи київських князів на візантійські землі. Вже в 860р. має місце великий похід київської Руси на саму Візантію. За «Повістю временних літ» похід цей очолював якийсь князь Аскольд разом з Диром. Імена цих князів варязькі. Варяги допомогли киянам в боротьбі проти хозар і пізніше мабуть самі стали київськими князями. Київський літописець каже, що коли рід Кия вимер, Київ залишився без князів і його захопили два брати, варязькі ватажки Аскольд і Дир, прийшовши з північних країв. Автор «Повісті временних літ» уважає Дира сподвижником Аскольда. Одначе деякі до-

слідники гадають, що Дир князював у Києві раніше за Аскольда – десь в середині IXст. Аль-Масуді, арабський вчений першої половини IXст., автор ряду праць з історії, географії, культури етнографії Середн. Азії, Кавказу і Східн. Європи (зокрема східн. слов'ян), пише, що Дир – «перший із слов'янських царів» – володів великими містами і багато населеними країнами. Інші історики є думки, що Дир князював у Києві після Аскольда. Тем проф. Грушевський пише що Дир жив мабуть по Аскольді.

Відносно вищезгаданого походу, грецькі історики пишуть, що Візантія ледве оборонилась перед Русью. З писань цих довідуємось, що в 860р., коли саме візантійський імператор Михайло III вибрався в похід в Малу Азію, Русь напала на Царгород (було 200 великих човнів, на яких могло бути бл. 10.000 воїнів), оточила укріплене мурами головне місто і нищила околицю. Коли грецький патріярах Фотій звелів винести попід мурами ризу Богородиці і духовенство правило молебні, наступило Боже чудо – руське військо покинуло місто і поплило геть. Михайло Грушевський догадується, що причиною відступу Русі від Царгороду була вістка про поворот візантійського імператора і його війська з Малої Азії у Візантію.

Цей сміливий похід Руси на саму столицю візантійського царства приневолює візантійське правительство до повторних переговорів з Київською державою. Царгородські посли, що прибули до київського князя з багатими дарами, уложили з Русью угоду (трактат), а з грецьким посольством висланий єпископ у Києві намовляв багатьох охреститися. І тут греки оповідають про чудо – чудо з євангелією, яке показав Русі згаданий візантійський єпископ. На бажання київського князя, Єпископ вложив євангеліє в огонь і воно не згоріло. Тоді багато Руси охрестилося. Про це чудо заховалися в грецьких хроніках два малюнки аж по сьогодні: перший з них представляє київського князя, який велить покласти в огонь Євангеліє і другий – в присутності князя і людей його оточення покладене в огонь Євангеліє, яке в полумені залишається цілим.

Деякі літописи згадують, що київський князь Аскольд вів успішну боротьбу також проти уличів і печенігів. Під час походу Аскольда на Візантію у 860р. константинопільський патріярх Фотій у своїх проповідях каже, що Русь осмілилась напасти на Царгород після того, як підбила сусідні землі і з того дуже загордилася.

Окрім походів на Візантію, кияни виправлялись теж і на побережжя Каспійського моря. Один з пізніших арабських письменників, який описує історію Таборістана (півд. побережжя Каспійського моря), згадує, що похід Руси на каспійське побережжя мав місце десь коло 870р.

У державі полян, ще задовго до появи в Києві Олега, наявні не тільки військові, але теж і економічні успіхи.

Господарське життя цієї країни характеризується дальшим розвитком одного землеробства на основі вдосконалення сільсько-господарських знарядь. Рілля стає все більше. Використовується вже соху з залізним сошником, плуг з залізним лемешем і тягову силу. З інших знарядь знані борона, мотика, рискаль, серп, ціп. З'являється теж двопільно сівозміна. Сіється усі важливі роди збіжжя – жито, овес, ячмінь, пшеницю, просо (в писаннях літописців не згадується тільки гречки). Сільське господарство полян не відбігає дуже від цього ж в XXст. у промислово слабо розвинених країнах. Немає тільки млинів, а збіжжя мелеться на малих ручних жорнах, які то в деяких країнах ще й сьогодні стрічається.

Помітного поступу досягають скотарство (худобу використовується для їзди, транспорту і землеробства – головно для плужної орки), мисливство (добувається диких звірів заради високовартісного хутра, м'яса і

шкіри), бджільництво (збирається мед диких бджіл, заводиться рої в дуплах дерев, виробляється віск), а також рибальство.

Значно розвивається залізний промисел. Залізо витоплюється на місці з болотяної руди, виробляючи з нього головно сільсько-господарські знаряддя та зброю. Наявний дальший розвиток гончарства. Виготовляється всяких форм гончарські вироби — добре випалені горщики, глечики, миски, мазанки, черепки, вази, як теж різні фігури чоловіків, жінок і звірят. Гончарний посуд розмальовується різнокольоровими відзерунками. Поважне місце займає теж деревне виробництво. Ставиться дерев'яні хати, будинки і оселі, будується великі човни, виробляється домашнє устаткування, ремісниче знаряддя, тощо.
міст спричиняє розвиток так внутрішньої як і зовнішньої торгівлі. Торговельні шляхи, що перехрещувалися на Україні (зокрема в Києві) — дніпровський із Чорного Моря до Балтійського і арабський зі сходу, через Каспійське Море, Волгу, Дон, Україну, в Західну Европу — звя'зують Київську державу з Візантією, Скандинавією, Середньою Азією, Кавказом та іншими землями. Купці вивозять з України шкіри, хутра, віск, мед, пізніше теж і збіжжя, а взамін цього з інших країн привозять дорогі матерії, сукно, одежу, різні металеві вироби, зброю, всякі вироби з золота і срібла, скляний посуд, вино, південні овочі, східне коріння, тощо.

Міста множаться, розростаються, укріплюються і так стають оборонними, економічними, культурними і політичними центрами окремих земель країни.

Побіч згаданих держав, на території України виступає ще окреме Древлянське князівство, яке мало теж своїх окремих і самостійних князів Історики встановляють його існування на VIII і IXст. — отже воно постало ще задовго до появи варягів на Україні.

Древляни жили в прип'ятському Поліссі. Так як і їх сусіди і родичі поляни, займалися вони землеробством, скотарством, мисливством, бджільництвом та рибальством. Розкопки древлянських могил, в яких знаходились серпи і зерна різного збіжжя (жита, ячменю, вівса і пшениці), свідчать про високий рівень землеробської культури в древлянському князівстві Великі городи, як Іскоростень (сьогодні Коростень), Вручий (Овруч), Малин, Городськ, вказують на поважні досягнення древлян в царині ремесла і торгівлі.

Київський літописець, описуючи старі українські племена, від'ємно висловлюється про обичаї древлян. Каже, що під час коли поляни мали добрий обчай, то древляни жили як звірі: не було в них «браченья» (тобто правильного шлюбу), а хапали собі жінок коло води, на ігрищах, де хто з котрою умовився, та мали по дві і по три жінки.

Це викрадання жінок у древлян хіба не було аж таке грабіжницьке, страшне і односторонне, коли ж той сам літописець пише, що воно доконувалось там, де хто з котрою домовився. Він мабуть хотів тут похвалитись високим рівнем культури своїх земляків полян і може теж принизити древлян, які ще не так давно з полянами завзято воювали і вбили навіть київського князя.

В дійсності між древлянами і полянами великої різниці не було. Викрадання жінок, яке в давних часах у різних народів було одним із способів добування жінок, у древлян у цьому часі було вже тільки обрядом, який в численних українських селах, хоч може в дещо зміненій формі, заховався ще й по сьогодні (батьки стережуть молоду, а бояри молодого нібито насильно її добувають і з нею тікають).

Щодо полігамії, то вона наявна так серед древлян як і полян. Не тільки тоді, але навіть ще довго після заведення християнства. Так на

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР
УКРАЇНЦІВ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Рим, дня
Pontificio Seminario di S. Girolamo
3, Passeggiata del Gianicolo 7.

17 листопада 1969.

Дуже дякую за ласкаве запрошення Головної Управи Спілки Української Молоді до участи в IX-му Світовому Конґресі нашої дорогої молоді, згуртованої в рядах Вашої заслуженої Організації. Не маючи змоги взяти участь, запевнюю Вас, Дорогий Пане Маґістре, і всіх учасників Конґресу, що буду супроводжати Конґрес моєю щирою молитвою, щоби Бог Милосердний благословив нашу молодь, і тут на чужині і в нашій любій Україні, щоби та наша Дорога Молодь зберегла скарб святої віри, щоби відзначалась любов'ю до св. Церкви, до свого обряду і до свого рідного українського народу.

На завдаток щедрого Божого благословення з цілого серця благословлю Вас усіх усім добром -

---

землях України, як і в інших країнах цього часу заможніші і значніші люди мали по дві та більше жінок. Шлях до моногамії поступово прокладало духовенство, спочатку добиваючись, щоб одна жінка вінчана, вважалась головною.

Древлянське князівство, як самостійне, проіснувало десь до початку Хст. Підкорене київськими князями, Олегом і Ігорем, мало ще свого князя, але приневолене було складати Києву дань. Намагаючись відірватись від Києва, древляни під проводом свого князя Мала в 945р напали на дружину Ігоря, яка саме тоді доконувала повторного збирання дані, перемогли її, а самого Ігоря покарали смертю. Вдова по Ігоре ві, княгиня Ольга, мститься на древлянах. В 946р іде на них походом, пустошить та нищить їхню землю і ліквідує рештки самостійности Древлянського князівства

УКРАЇНЕЦЬ ДОПОВНЮЄ ТЕОРІЮ АЙНШТАЙНА

В науковому світі є поширене переконання, що швидкість світла у порожнечі є найбільшою можливою скорістю, т.зн. що ніщо не може порушуватися швидше як три мільйони кілометрів на секунду. До такого висновку дійшов ще Айнштайн на основі своєї теорії релятивності. Згодом цей висновок став одним з наріжних каменів сучасної фізики. Понад 50 років жоден поважний фізик не наважився оспорювати це заключення. Квестіонувати цей висновок Айнштайнової теорії вважалося безнадійною справою.

Все ж таки в 1962 р. відомий наш науковець Олекса Біланюк та індійський фізик Е.Ц.Ґ. Сударшан спільно опублікували в «Америкен Джирнел оф Физикс» наукову працю в якій довели, що Айнштайн переочив одну з можливих розв'язок його релятивістичних рівнань. Згідно з авторами цеї праці, ця розв'язка вказує що існування надсвітлових (швидших від світла) частинок можна узгіднити з прийнятими законами сучасної фізики. Автори представили свою теорію про можливість існування надсвітлових частинок так переконливо, що в ряді дослідчих лабораторій Европи і Америки розвинено систематичні експерименти з метою відшукати ці швидші від світла частинки.

Виявом остаточного зачислення теорії Біланюка і Сударашана до передових питань сучасної фізики можна вважати факт, що журнал «Физикс Тудей», офіційний орган Американського Інституту фізики (що є централею всіх фізичних асоціяцій ЗСА), у своїому числі з травня 1969 р. помістив обширну працю Біланюка і Сударшана, з якій реасумована їхня теорія і описані дотеперішні експериментальні досліди над нею. В редакційній замітці про авторів виразно зазначено, що Олекса Біланюк є українського роду. Додано, що він володіє семи мовами і що він має права професійного пілота. Від себе додамо, що д-р Олекса Біланюк є родом з Лемківщини і що він є активним членом Товариства Українських Інженерів, який часто доповідає на наших наукових конференціях. Він є професором фізики у Свартмор Коледж біля Філядельфії, але часто працює при наукових проектах заграницею. На запрошення аргентинського уряду він провів один рік при атомових дослідах в Буенос Айрес, один рік був професором-гостем при Інституті Макс Планка в Гайдельберґу та двічі був професором-дорадником з рамени уряду ЗСА в Індії. Опублікував багато наукових праць з нуклеарної фізики і доповідав на численних американських і міжнародних наукових конференціях.

В телефонічному інтерв'ю д-р Біланюк відмовився потвердити здогади, що його теорія може мати практичне значення, зокрема що вона зможе відкрити можливості ультрашвидкої міжпланетарної сигналізації. Він підкреслив, що головним завданням його теорії є виповнити прогалину, яку Айнштайн не добачив у своїй релятивістичній механіці.

ВОЛОДИМИР ГНАТКІВСЬКИЙ

СТВЕРДЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ

СТВЕРДЖЕННЯ

1 Комісія Дружинників-Культурників, розглянувши ситуацію на відтинку культури в Україні й на еміграції, стверджує особливу важливість цього відтинку, бо:
а) Культура Українського народу віддзеркалює його духову самобутність. Вона є процесом, що формує національний світогляд, ідеї та почуття кожного покоління нації на шляху його історичного буття. Вона визначає неповторні шляхи не лише духового життя народу, але разом з тим його політично-історичну місію.

б) Культура в поневоленій Україні є призначена до цілковитого занищення під тиском партійно-догматичного диктату та під тоталітарно-поліційними методами московської політики культурного ґеноциду та русифікації. Тому еміграція несе велику відповідальність ставати в обороні тих носіїв і творців культури в Україні, що зазнають нелюдських переслідувань за те, що плекають національний світогляд змагають за підметність творення культурних цінностей.

2 Усвідомивши собі важливість і важке положення української культури під цю пору, Дружинник-Культурник вважає за своє почесне завдання знайти своє творче місце на полі культури під кутом вимог і завдань української державности.

3 Комісія стверджує, що сферою діяльности Дружинників-Культурників є:
а) внутрішня:
– самоосвітня й самовиховна праця над собою і Дружини, членів з однорідними зацікавленнями для поглиблення своїх знань, студією, обговорюванням, формуванням плянуванням її тощо.

б) зовнішня:
– виховна праця в системі СУМ
– активна участь в діях укр. спільноти
– активна участь в житті оточуючого нас середовища.

ПРОПОЗИЦІЇ

1 Тому що трудно знайти спільні форми праці цих Дружин (Культурників) через велике зрізничкування зацікавлень літературою, малярством музикою, театром, балетом, наукою, – вважаємо за найбільше догідним і природним, щоб Дружинники-Культурники не тільки об'єднувались формально в Дружини великого просторового засягу, але й вільно гуртуватися на одному місці перебування (в скупченні українців) і творили своєрідну творчу атмосферу («Богема»). Відомо,

що виникнення певних дуже модних і духовних віянь в культурі були виникли з одного вогнища, навколо якого все кружляло. Такий дух дає могучий стимул до творчости і випромінює далеке світло на всі ділянки культури.

2. Щоб ми мали спиймачів культури і щоб заступити старше покоління, ми мусимо формувати (й гуртувати) наше покоління в суспільні культурні та наукові організації й установи. Без того людського «субстрату» дія не може бути плянована на довгу мету.

3. Пляцдармом для стикання різних ідей і для кристалізації нашої опінії має бути молодечий журнал «Авангард» редагований дружинниками для дружинників: інформації, дискусії, обговорювання, огляди тощо.

4. Стоїмо на становищі, що треба проламати аркан, що обмежує нашу дію до нас самих, треба нарешті здобути різнородні медія (радіо, телебачення, преса) наукові та виховні посади, сцени, виставові галерії, музеї, бібліотеки тощо. Властива пропаганда ясна й обгрунтована, навязана до актуальних проблем, голосна інформація, поборювання негативної тенденційности, всього, що стосується України і українців, в самому корені.

5. Культивувати масово українське народне й ужиткове мистецтво, як чинник виховання й усвідомлення своєї приналежности до українського народу. Стилізувати своє життя під український кшталт. Естетика привязаности до українського духу через побут, не як екзотика, але зрозуміння суті народнього мистецтва.

6. До справи культу героїв: Святочні академії натхнути живим духом і новим стилем, власним автентичним режисерством.

7. Поширювати та популярізувати серед своїх та чужих українські пісні «Протест-сонґз» (прикл. тріо «Конвалії» з Берн: «Задивляюсь у твої зіниці» – В.Симоненка, «Мамо»...) Практикувати далі і вдосконалювати вокальне, інструментальне та драматичне мистецтво.

8. Стосовно науки:
а) Для студентів гуманітарних наук: вивчати предмети українознавства на науковій базі і вносити свій вклад в науку з точки вимог української правди.
б) Для студентів точних наук – доповняти своє знання предметами українознавства щоб таким способом бути свідомим членом українського народу на місці праці й пропагувати нашу правду.
в) Теми на магістерські тези вибирати українські або унапрямлювати їх до українського кругу інтересів.

9. Слідкувати за літературною творчістю молодих в Україні. Молодим талантам на еміграції створювати умови для творчого вияву, організувати часті літературні вечорі та публікувати їхні твори.

10. Заохочувати літературну молодь до перекладів українських творів на чужі мови та знаходити видавців тих перекладів.

Виховники

20 літ тому — актуальне й сьогодні

ЗВЕРНЕННЯ ВОЮЮЧОЇ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ!

Ти на еміграції мусиш піти в авангарді визвольної боротьби, як у ньому йде молодь на Землях. Ти мусиш цілком віддати себе інтересам Воюючої України і бути готовою на кожний її поклик, щоб стати поруч своїх друзів, що зі зброєю в руках борються за визволення народу, за щастя, за радість і творчу працю української молоді в українській державі. Ти мусиш бути високоорганізованою і активною, мусиш постійно сталити свою ідейність та невпинно підносити свій рівень загального і фахового знання та політичної виробленості. Своє перебування серед інших народів широко використати для того, щоб навчитися всего, що в них доброго й корисного, щоб засвоїти собі їхній досвід праці в усіх галузях життя і державного будівництва. Але пильно зберігай себе перед розкладовими впливами, які розхитували б твою ідейність та підривали моральну стійкість.

Перед тобою, Українська молоде, як і перед цілою нашою еміграцією стоїть завдання зазнайомлювати чужинців з визвольною боротьбою українського народу. Роби це при кожній нагоді і всіма засобами. Використовуй для цього свої особисті знайомства, зв'язки з молоддю інших народів і міжнародніми організаціями молоді. Запалюй молодь усіх народів на боротьбу проти большевизму. Вона найскоріше зрозуміє тебе, бо кожна молодь найживіше обурюється на неправду і насильство і завжди готова боротися проти них.

В Україні, в місяці жовтні 1949 р.

О. проф. М. Лаврівський, член УСВР, голова підпільної Греко-Католицької церкви.
Генерал-хорунжий УПА Р. Лозовський-Чупринка, голова Генерального Секретаріяту УСВР і Головний Командир УПА.
Б. Коваль, заступник голови Генерального Секретаріяту УСВР.
І вісімнадцять інших підписів.

Із звернення Воюючої України до всіх Українців на еміграції

Й. РОЖКА

ДО ЗАВДАНЬ ВИХОВНИКА

Останні роки, це роки контестації молоді, виступу законного і незаконного проти певних форм, норм чи рамців які суспільство впровадило в життя, і які виклинали певні несправедливі відносини чи уявно несправедливі на різних ділянках життя. Виступ проти кривди уявної чи реальної.

Головною проблемою для виховників це ідеї які провадять молодь. Успіх провідників чи агітаторів полягає в підході до молоді, до їхньої настанови і від їхньої здібности використати всі середники щоб здобути цю молодь.

Ідеї окрилюють молодь. Дають їй реальну можливість у різних ситуаціях виявити своє кредо. Це кредо залежить від того, кого молодь має за виховників.

Молодь на еміґрації знаходиться в прикрому положенню. Деякі молоді люди розчаровані ідеями й ідеалами, або невідповідним впровадженням їх в життя – відходять взагалі від українства, не знаходячи собі відповідника в ідеях, які просякають з середовища, що їх окружує.

Ця молодь не одержує імунітету проти ідей, що міняються що кілька літ, починаючи від Сартра і Маркюзе до новітніх провідників а ля Дучке , Тойфеля, Кон Бендіта.

Наші ідеї, де все життя підпорядковане сталим ідеалам і керується ідеалістичним світоглядом, виглядають незорганізованій молоді як щось що не тримається реального ґрунту.

Найвищий час зрозуміти вартість доброго виховання. Добре підготована молодь (відповідно вихована) це певність майбутнього нашої молодечої організації. Це забороло ідей які живлять живтущим соком покоління.

Виховання – імунітет проти асиміляції і денаціоналізації нашої молоді. Вже змалку мусить охопити молоду людину наша організація. Чуже середовище : школа, театр, кіно, радіо, преса телебачення мають повільний але певний вплив на нашу молодь.

Наша Церква була крізь віки не тільки пропагатором культу Бога, бо вона мусіла у багатьох нелегких обставинах перейняти на себе ролю національного заборола проти денаціоналізації. Згадаймо лишень ролю Братств

Українська Церква має великі можливості притягнути й об'єднати довкола себе молодь лиш своїм обрядом і притаманною їй українською духовістю Будуче нашої молоді залежить від патріотизму і національної свідомости українських священників. Завданням виховників заохочувати на шлях священства молодих осіб, що й заповнило б прогалини створені браком національної свідомости.

Є в нас намагання створити серед української молоді для неї і певну атмосферу, відповідне зацікавлення котре полонило б її. Ідеться про те, щоб молодь котра цікавиться чужою проблематикою відкрити певний горизонт, що робив би життя у нашій спільноті в змаганні до нашого великого ідеалу привабливим. Завданням виховників подбати про те, щоб наша дія йшла разом з часом і шукала нового обґрунтування і популяризації нашої ідеї просякаючи нею у відповідний спосіб літературу і видання Забагато ідей нашої молоді розпорошені сьогодні у кілька десятках малого тиражу зошитах, замість шукати собі форуму в великій

сумівській пресі.

Великою перепоною для вдержання молодої особи при нашому рідному це саме чужинецьке оточення. Молодше, старше юнацтво і навіть дружинники просякають поволі думками оточення, що насильно промовляють зі шкіл, кіна, театру, радія, телевізорів. Без духового підсилення ще не сформованої в поглядах молоді, вона загибає для нас.

Виховники знаходяться перед завданням як зацікавити молоду людину дією нашої організації, даючи їй повну заангажованість і повну можливість вияву своїх здібностей.

Коли б ми були згідні, щоб чужа проблематика країни в якій ми живемо відіграла певну роль у житті сумівця, то нашим завданням є створити, чи витворити, в молодій людині імунітет проти цих ідей.

Це означало б мати власну сумівську пресу, яка нарешті мала б бути поставлена і приготована до вимог часу: що не тільки занималася б творенням окремого українського світу але рівно ж накреслювала б відношення і вартості українського світу до проблематики з якою молодій людині доводиться стрічатися.

Школи українознавства не є нажаль всюди у блискучому стані і не все відповідають завданням які їм поставлені. Дитина тратить базу коли не перейде через ці школи українознавства. Це вартує ще з більшою силою для мішаних подруж, де можливості витягнути дитину з під чужого оточення – мінімальні. Було ідеальним щоб наші виховники помогли в розбудовах чи інтернатів чи гімназій, бо вони сьогодні запорука завтрішньої сили нашої молодечої організації.

Щоб притягнути до нашої організації молодь треба поставити на належний рівень спорт. Це одна з важливих ділянок, на жаль занедбана.

Виховник, щоб притягнути гдо себе молодь, мусить виробити довкола себе атмосферу довір'я, бо він не є лиш тим, що наказує але це приятель, що служить дороговказом у спільнім добуванні мети. Це означає, що виховник мусить мати контакт з батьками юнаків чи юначок, щоб їх краще пізнати, бо юнак це не лишень жмут м'язів, але й людина в рості, що любить, ненавидить, блудить і поправляється.

Виховник мусить зрозуміти завання вибрані ним самим. Він мусить підвищити сам до себе вимоги. Зрештою перестати діяти як аматор, але взятися за діло тверезо з передбачуванням майбутнього. Ступень виховника – це не мета, а початок праці.

Коли ми справді хочемо врятувати нашу молодь без зайвих слів треба взятися за виховне діло рішуче. Кожний нарід, чим більше має виховників тим більшу має можливість краще виховати свою молодь. Від свідомости й ідейности виховника залежить ідейність нової генерації сумівської молоді. Виховник мусить зрозуміти молодь і перенести ріст цієї людини в нашу організацію для повноцінного розвитку її маючи на меті великий ідеал – Здобути Українську Державу!!!

Вступна доповідь Голови Підкомісії Виховників на 2-ій частині IX СКСУМ

СТВЕРДЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ ПІД-КОМІСІЇ ДРУЖИННИКІВ

ДРУЖИННИКІВ-ВИХОВНИКІВ

1. Під комісія Дружинників-Виховників оцінює, що під сучасну пору кількісний стан сумівських виховників досягає приблизно 1.000 осіб.

2. Якість цих виховників різнородна, бо в склад сумівських виховників входять дотепер більшість осіб з старшого покоління, але й є відмолодження, бо ступень виховника осягає також і зацікавлена молодь у продовженні виховної діяльности СУМ.

3. Беручи під увагу якість і кількість цих сумівських виховників існує найреальніша можливість створення Дружин-Виховників, члени яких діяли б індивідуально та на сумівсько-юнацькому відтинку і водночас могли б спеціялізуватися або творити гуртки з власним правильником за власним зацікавленням.

4. Під ком. Дружинників-Виховників стверджує, що для підвищення якости як виховників так і Дружинників-Виховників, котрі діяли б інтенсивніше і з більшим успіхом на юнацькому відтинку треба було б вже при підготовці впорядників I і II ступенів присвятити їм більше уваги,. До кращої підготовки їх повинні б вийти окремі підручники.

5. Ціль Виховників-Дружинників повинна б полягати у вихованні сумівського юнацтва і самим зростати у всебічному духовому рості. Дружинник-Виховник повинен би опанувати добре педагогічні методи, щоб краще допомагати у вихованні ідейности юнацтва, впливаючи так на його світогляд, щоб зробити молоду людину повноцінною одиницею нашої молодечої організації і нашого суспільства.

6. Для осягнення цього Дружинник-Виховник повинен би прив'язувати і заохочувати сумівця учащувати до нашої Церкви, читати і розповсюджувати наші видання, Дружинник-Виховник повинен би до цього вживати найрізнородніших, але доцільних засобів, що виявляли б його динамічність і здібність.

7. Під комісія Дружинників-Виховників, беручи під увагу різноманітність і всебічність виховної дії, пропонує поставити загальні вимоги тим, що зацікавлені тією ділянкою і хотіли б об'єднатися в Дружини Виховників:

а. Дружинник-Виховник має мати закінчений 18 рік життя.

б. Дружинник-Виховник мав би мати закінчену середню освіту, а з українознавства повинен би мати матуру.

в. Дружинник-Виховник має цікавитися педагогічною ділянкою, або спрямовувати свої студії на педагогічні факультети, оскільки сумівська виховна праця потребує чим-більше кваліфікованих виховників, бо від цього залежить рівень виховання нашої сумівської молоді.

г. Дружинник-Виховник це людина в духовому рості, тому має підвищити вимоги до себе і вдосконалюватися самоосвітньою працею.

ґ. Дружинник-Виховник спеціялізується в окремих ділянках після свого зацікавлення, але не повинен задля свого зацікавлення занедбувати працю з юнацтвом.

праця з юнацтвом у СУМ-і, це практичне застосування педагогічного знання, а тому Виховник-Дружинник повинен мати на увазі хоч від 10 до 15 літ праці з юнацтвом в СУМ-і.

е. Дружинник-Виховник у праці з юнацтвом повинен застосовувати рішення Виховної Ради СУМ.

є. Для покращання таборування, Дружинник-Виховник має бути ознайомленийз різними практичними методами таборування, щоби зміцнити свій підхід до молоді.

ж. Дружинник-Виховник повинен знати рішення СКВОР для кращої координації педагогічної праці.

з. Для конкретної дії і збагачення особовости Дружинника Виховника треба взяти під увагу слідуючі чинники:

– самоосвітня праця,

– зустрічі й семінарі Дружинників-Виховників для розв'язки або обговорення педагогічних проблем і труднощів. На такі семінарі повинні бути запрошені кваліфіковані виховники, педагоги або спеціялісти з цієї ділянки. Ці зустрічі мали б відбуватися хоч 2 рази в році.

– обмін виховниками поміж країнами на таборах і зустрічах.

– Дружинники-Виховники повинні співпрацювати у сумівських виданнях («Авангард») ознайомлюючись таким чином з проблематикою в інших країнах.

– допоміжними чинниками у вихованні і зацікавленні Дружинники-Виховники повинні бути окрім самоосвітньої праці, курсів, вишколу через семінарі, учительські конференції, практичні показові зразкові лекції, – методичний і педагогічний інструктаж який буде залежати від видання якогось сталого органу для Дружинників Виховників у педагогічній ділянці.

Під комісія Дружинників-Виховників уважає, що видання педагогічних підручників під сучасну пору є дуже необхідні.

Й РОЖКА М ВОЛЧАНСЬКА А. КЕЦИК

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ
МИТРОПОЛИЧИЙ ОРДИНАРІЯТ
У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
Злучені Стейти П. Америки

UKRAINIAN CATHOLIC ARCHDIOCE
665 North Franklin Street
PHILADELPHIA, PENNSYLVANIA 19123
United States of America

Доцінюю великий вклад праці провідних чинників СУМ у виховну систему нашої молоді, що у виході дало нове покоління, яке вже перайма у свої руки виховну ділянку та займає керівні становища у Вашій Організації та в громадсько-суспільному житті української спільноти.

Плекаючи й виховуючи характер української молоді та підготовляючи її до служби в громаді, СУМ у своїй виховній праці ставить безкомпромісові вимоги плекати й зберігати українську мову, культуру та ідентичність. Одним словом, СУМ виробує нове покоління та будує Україну в молодих українських серцях. В цьому й велика заслуга Вашої Організації.

Бажаючи якнайкращих успіхів у переведенні IX Світового Конґресу Зовву Української Молоді, шлю Архиєрейське Благословення та бажаю щедрих Божих ласк.

Віддавний в Христі Господі, + Амвросій

Спільники

ПРИВІТАННЯ ВІД ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ
WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS
CONGRES MONDIAL DES UKRAINIENS LIBRES
CONGRESO MUNDIAL DE LOS UCRANIOS LIBRES

456 MAIN STREET, WINNIPEG 2, MANITOBA, CANADA PHONE: (204) 943-4627 943-1927

19 листопада, 1969.

The Secretariat:

Msgr. Dr. BASIL KUSHNIR
President (Canada)

JOSEPH LESAWYER
Vice-president (USA)
ANTIN MELNYK
Vice-president (Europe)
Dr. WASYL IWANYTZKY
Vice-president (Argentina)
STEFAN PLACHTYN
Vice-president (Brazil)
ROSLAW BOLUCH
Vice-president (Australia)

NICHOLAS PLAWIUK
Secretary general (Canada)
IGNATIUS M. BILINSKY
Deputy secretary (USA)
Dr. SWIATOMYR FOSTUN
Deputy secretary (Europe)
IVAN IWANCHUK
Treasurer (Canada)
Dr. BOHDAN HNATIUK
Deputy treasurer (USA)
SMELIAN KOWAL
Deputy treasurer (Europe)

Members
Metropolitan Archbishop
MAXIM HERMANIUK
(Ukrainian Catholic Church)
Archbishop MSTYSLAV SKRYPNYK
(Ukrainian Orthodox Church)
Dr. IVAN IACENTY
(Ukrainian Protestant Churches)
[illegible] (Canada)
MATTHEW STACHIW (USA)
Dr. IVAN TACHYUSKY (Europe)
[illegible] (WFUWO)

Auditing Board:
JULIAN REVAY (USA)
Dr. MICHAEL MARUNCHAK (Canada)
Dr. NICHOLAS IWANOWYCH (Europe)
Ing. WENEDIKT WASIUK (Venezuela)
MYROSLAW SHEGEDYN (Australia)

Центральна Управа
Спілки Української Молоді,
Ню Йорк, Н. Й.

Вельмишановні Панове,

Від імені Секретаріяту й Президії Світового Конґресу Вільних Українців сердечно дякую за запрошення взяти участь у Дев"ятому Світовому Конґресі Спілки Української Молоді.

Прийміть від Секретаріяту СКВУ, його Президії та від мене особисто щирий привіт і побажання якнайкращих успіхів у працях Конґресу. Бажаю від щирої душі, щоб Ваш Конґрес виніс конструктивні рішення на добро всієї української молоді у вільному світі.

З правдивою пошаною,

о. митр. д-р В. Кушнір
Президент Секретаріяту СКВУ

365/69/гм

ПЕРШІ ВИЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

В.Леник

Продовжуючи традицію Івана Могильницького і Маркіяна Шашкевича та йдучи за прикладом Наддніпрянської України, починається у шістдесятих роках оживлений український рух також у Галичині. Перед ведуть студенти. Вони захоплюються Шевченком, переписують «Кобзаря», розповсюджують його по всій країні. Молоді українські письменники нав'язують контакти з Паньком Кулішем, Олександром Кониським, Іваном Нечуй-Левицьким, друкують їхні твори у галицьких часописах.

Читаючи твори українських письменників та публіцистів, а головно поезії Тараса Шевченка, молодь усвідомила собі свої завдання і повинність супроти власного народу. Шевченко показав їм шлях до найвищої цілі кожної нації — «В своїй хаті, своя правда і сила і воля». Він кинув гасло «Борітеся — поборете!». Молодь другої половини XIX ст. захоплюється тими гаслами і несе їх у народ. Починається повільний, але послідовний і все зростаючий процес творення української модерної нації. Зроджується ширше організоване життя української молоді у формі гуртків.

Таємні самоосвітні гуртки української молоді, що спочатку звалися громадами, а пізніше кружками, виступають в організованій формі в Галичині у 60-тих роках. Вони набрали відразу такого широкого розмаху, що не було на переломі століть у Галичині ані одної середньої школи, в якій не діяв би український гуртон. Гуртки «були тими джерелами, з яких випливала животворча сила нашого усвідомлення, що не тільки не дозволило всохнути галицькій вітці українського народу, але помогло їй розростися і зайняти у всеукраїнському житті становисько «Українського Піємонту» — писав один з діячів перших гуртків.(1) Також Євген Олесницький, визначний діяч Галичини XIX ст., стверджує у своїх споминах «Сторінки з мого життя» част.1, Львів 1935р.: «Національні організації в демократичному дусі, які осинувалися серед гімназійної молоді Східної Галичини від початків 60рр. стали безперечно основою українського відродження в Галичині. З гімназій виходили молоді люди, борці за українську ідею, які відтак справджували її в пізнішому житті своєю діяльністю серед суспільности... У громадах училися вони бути вірними синами свого народу, розуміти його минуле, заглядати в народню душу».

Ця характеристика таємних гімназійних гуртків, що її дали визначніші політичні і громадські діячі є для нас особливо важливим документом бо лише з них ми бачимо цілі гуртків. Інших писаних документів та архівних матеріялів для історії, на жаль, майже не залишилося.

Причинки до історії гуртків дав також О.Барвінський у своїх «Споминах з мого життя», (Львів: 1912р.): «Думка заснування громад постала в Галичині не самостійно, а приніс її сюди наддніпрянець студент Володимир Бернатович. Перша громада заснувалася у Львові, мабуть 1863р., серед тамошніх студентів, а звідтам, завдяки одушевленому пропаґаторові цеї форми організації молоді, о.Данилові Танячкевичові, поширилася ця думка по гімназіях на провінції».(2) Чи ця дата відповідає дійсному фактові, важко нам, на основі доступних джерел стверднти. В інших авторів говориться про існування гуртків перед 1863 роком. Певним є, одначе, що першим великим організатором гуртків був о.Таначневич. Він надав тим гуртнам основного напряму їхньої діяльности.

Таємні громади і гуртки стали не тільки організаціями, в яких члени доповняли своє знання про минувшину української нації, а перемінилися у виховні осередки високої національної етики і почуття національної честі. З тих гуртків вийшли студентські діячі, а відтак політичні та громадські провідники нашого народу XIX і XX століть. Вони розбудили українські маси, перетворили їх у борців за національне і соціяльне визволення. З них вийшли ініціятори українського збройного чину, творці формацій УСС, СС, УГА (2).

Члени гуртків та кола, що стояли під їхнім впливом, захоплювалися народньою творчістю, вивчали мову та народні звичаї, залюбки носили вишивані сорочки, козацькі шаравари та жупани, влаштовували в роковини Шевченкової смерти вечорі, на яких виголошували доповіді про його життя, деклямували його вірші та співали українські пісні. Подекуди ця діяльність поширюється і на політичні акції. У 1909-1910 рр. влаштували члени таємного гуртка в Академічній Гімназії у Львові страйк, тому, що їх дирекція не пустила на академ'ю в пам'ять Шевченка. При інших нагодах учні відмовлялися співати «Боже, будь Покровитель...» Страйк у Львові перекинувся і на Станиславів і Тернопіль. Страйкуючі обмінювалися телеграмами.

Організатор гуртків Таначкевич (тоді ще богослов) став своєрідним центральним провідником гуртків. Він вів з керівниками гуртків жваву кореспонденцію, переписував для них Шевченкові поезії, постачав їх відповідною літературою.(3) У переписуванню «Кобзаря» допомагав йому багато Микола Михалевич. Таначкевич написав під псевдонімом Гриць Будеволя брошуру «Письмо до Громади», що була начебто програмою гуртків на протязі довгих літ.(4) Поза тим, гуртки діяли зовсім самостійно і лише у пізніших часах їхня співпраця з гуртками інших шкіл даного міста, або сусідніх міст стала більше організованою.

На початку дев'ятсотих років представники гуртків починають щорічно з'їздитися на крайові конференції, які тривали, звичайно, три дні. На тих з'їздах обговорювано національно-державницьку та поступову ідеологію організації, методи боротьби з москвофільством, справи самоосвіти й організації власної преси. Усі присутні делегати складали звіт з праці своїх гуртків. Широкі і завзяті дискусії та ухвали ледви вміщалися у триденну програму. Референтами на тих з'їздах були здебільшого досвідчені діячі та ідеологи — студенти університету.

З'їзд гуртків у 1910 р. тривав лише два дні. В ньому взяли участь представники з усіх міст Галичини та з Наддніпрянщини. Нарадами провадили два гімназисти: Емануїл Сандул та Василь Данилович. Референтами були між інш.: студ. філософії Федір Замора, що говорив про ідеологію організації та завдання молоді, студ. прав Осип Назарук, що говорив про українську державницьку традицію, емігрант з Києва студ. Микола Залізняк, що говорив про таємні студентські організації на Наддніпрянщині та про методи їх праці. Між учасниками з'їзду був також учень VIII кл. Іван Чмола, пізніший основоположник українського мілітарного руху та полковник Січових Стрільців. Він заступав Перемиську гімназійну громаду. За Золочівський гурток говорив учень VIII кл. Іван Лизанівський (Він був висланий 1913 р. стрілецькою організацією до Києва для підготови на Наддніпрянщині революційного протиросійського руху, і діяв там успішно при співпраці студ. Василя Семенця, колишнього голови Самбірської гімназійної громади та студента Юліяна Охримовича, голови драгоманівської студентської громади у Львові.) У висліді цієї співпраці гімназійні гуртки стали брати активну участь у видаванні журналу для молоді «Молода Україна» та пізніше організували власний орган «Життя».(5)

Члени гуртків добиралися переважно індивідуально, через особисте знайомство та дружбу. Їх обов'язком було тримати в таємниці саме існування гуртка і його діяльність, ходити на сходини та платити членську вкладку. За зібрані з вкладки гроші куповано книжки, складано пожертви на національні цілі, зокрема на «Рідну Школу». Бібліотека гуртків переховувалася у котрогось з членів, або в кількох місцях. Деякі гуртки мали перед війною вже досить поважні бібліотеки. Наприклад бібліотека Бережанських гуртків (їх нараховувалося у 1913р. 3, — один для учнів 6-8 кл, другий для 4-5 кл. та третій для учениць жіночої семінарії), мала понад 1500 книг..(4)

Гуртки мали свої управи, на чолі яких стояли переважно старші учні — семаки. Невидимими керманичами, були, одначе студенти. Втягали в члени гуртків, звичайно, учнів 4-ої кляси. Форма втягнення до гуртка виглядала переважно так: хтось із старших учнів, членів гуртка, входив з кандидатом у приватні розмови. Він критикував якусь книжку і коли знаходив в нього зацікавлення давав йому її прочитати. Його розмови поширювалися відтак на інші теми і контакти затіснювалися. У випадку, коли кандидат надавався для членства, даний старший учень починав називати його товаришем. Це було формальним ствердженн , що кандидат може бути розглядний, як член гуртка. Після того відбу алася лише остаточна церемонія приняття. Кандидата приводили на сходини і він там через подання руки складав мовчазне приречення, що буде держати таємницю.(6)

В гімназіях, де діяло більше гуртків (напр. Бережани), всі вони мали свої окремі управи, що в свою чергу творили спільний провід. Цей провід керував цілістю праці, намічував для всіх гуртків план дії, давав відповідні доручення. На сходини молодших гуртків приходили представники старших, як делегати.(4)

Ідейно були гуртки у своїх початках загально-патріотичними і національними. Щойно дещо пізніше виявили, подекуди, управи гуртків партійно-політичні симпатії, що потягло за собою зрізничкування гуртків. Крім загально-національних, постали тоді також радикальні т.зв. Драгоманівські гуртки та окремо Драгоманівські недільні школи, соціялістичні гуртки Миколи Ганкевича (соціял-демократ) в яких члени читали переважно твори Маркса, як також москвофільські, членів яких називали в народі твердими русинами або кацапами.(5)

Драгоманівські гуртки об'єдналися перед війною у «Центральну Драгоманівську Організацію Учеників Середніх Шкіл Галичини і Буковини.(7) Боротьба між членами гуртків за їх ідейне обличчя провадилася не рідко з великим завзяттям. У висліді такої боротьби характер гуртка змінявся часами кілька разів. Напр. такий стан бачимо в «Кружку ім. Франка» у Дрогобичі. Деякі гуртки зміняли також своє національно-програмове обличчя Гуртож у Перемишлі, що існував від 1863 р. опанували були в такий спосіб 1870 р. кацапи.

ПРИМІТКИ:

1 Любомир З Беч Пласт у Перемиській гімназії, Нью-Йорк – Філядельфія 1961.

2 Журнал «Пробоєм». Прага, Річник 1944.

3 Богдан Загайкевич Освіта і Школи в Перемишлі. Нью-Йорк – Філядельфія 1961р.

4 «Молода Україна». Альманах виданий для відзначення ювілею гімназийних гуртків у Бережанах, Мюнхен – Нью-Йорк, 1954.

5 Степан Рілецький Українське Січове Стрілецтво, Нью-Йорк, 1956.

6 Ст Шах Львів – Місто моєї молодости, част. I-III, Мюнхен, 1956.

7 О Квас і В Клим З початків Українського Стрілецького Руху в Галичині, Відень 1924.

ДЕЩО ПРО ДИСКУСІЮ
Продовження

Предсідник і його роля.

Крім референта потрібний для численнішої, живішої дискусії — предсідник. Предсідник мусить усе мати на оці предмет і цілий перебіг дискусії та пильнувати, щоби висловлювані думки не марнувалися, отже, щоби кожна найшла узасаднення або відправу, щоби виміна поглядів не сходила на небажаний шлях, а зокрема на особисті стежки. Щоби ніхто нікому не перешкаджав промовляти, щоби не говорили нараз дві, або три особи, щоби ніхто не відбігав від теми, не обиджав другого і не чувся сам обидженим, коли до обиди не було слушної причини.

Предмет і стиль. Говорячи про когось перед людьми, а зокрема перед чужими людьми, треба виявляти для нього особисту пошану і більше шанувати його амбіцію, чим коли ми говоримо в чотири очі. Так само, коли чиїсь тези поборюється. Це не значить зрікатися цілком критики й опозиції. Треба відрізняти самого чоловіка й те, що він говорить. Те, що він доказує, можна і треба нераз безоглядно поборювати, аж до кінця, а рівночасно можна заховати повну пошану для чоловіка. Ми є людьми, отже кожний з нас може помилятися і може висказувати неслушні погляди. Це людська річ. Але це нам зовсім чести не віднімає, коли ми помилялись, будучи в добрій вірі. Тому, коли публично чиєсь становище поборюється, треба це завсіди робити обережно, чемно, тактовно. Отже не вільно ніколи нікому говорити: «це є брехня», бо це був би закид злої віри зовсім не на місці між людьми, які шануються. Не треба говорити: «Це неправда», щоби хтось не думав, що йому закидаємо брехню. Непотрібно говорити: «Ви помиляєтесь», або «це є дурниця», коли можна сказати: «На мою думку річ представляється інакше», або: «Я є іншого погляду в цій справі», або «Це мене покищо не переконує», або «Не можу погодитися з цим поглядом», «Мені здається, що річ мається так, або не цілком так, — не розумію про що йдеться, міркую, що є інакше, — бачу річ інакше, — не переконує мене цей аргумент.» Це є приміри зворотів чемної публичної опозиції, за яку ніхто розумний не може обидитися. Опонувати треба, як це римляни говорили: чемно, коли йдеться про стиль, а сильно, коли про предмет. Ніколи навпаки.

Формальні справи. Предсідник уділяє в дискусії голосу тим, що зголошуються — назагал по черзі, хіба, що якась формальна справа вимагає перерви, або зміни порядку нарад. Кожний з учасників дискусії може завжди домагатися голосу в формальній справі, це значить в справі перебігу нарад, а не їх змісту і в такій справі дістає голос зразу, перед іншими, записаними до голосу в річевих справах. Тоді він зголошує і може узасаднювати свій формальний внесок, напр.: «Ставлю внесок, щоби не говорити тепер про цю справу, але насамперід про тамту», або: «Говорім в такому і такому порядку річей», або: «Повернімся до цеї проблеми...» або «Не займаймося взагалі тим а тим питанням», або: «Рішім, що ніхто не буде говорити довше трьох хвилин», або «Пересуньмо дискусію на інший день», або: «Ставлю внесок, щоби зробити малу перерву, або: «взагалі замкнути дискусію після вислухання записаних до голосу». Предсідник подає формальний внесок під голосування.

Предсідник дбає проте, щоби всі бесідники говорили до речі, не відбігали від теми, отже питали про вияснення цього, що референт дійсно говорив і будьто додавали якісь нові арґументи на підтвердження тези референта (це зроблять його приклонники), будьто поборювали котрийсь з арґументів, що мав би за його тезою промовляти (це роблять т.зв. опоненти, значить хвилеві противники).

Розумно веде себе в дискусії цей, що шукає правди, а не дивиться тільки на це, щоби його думка за кожну ціну була зверху; водночас він шанує засаду суперечности та завжди до неї приноровлюється. Що говорить ця засада суперечности? Говорить, що з двох суперечних речень з певністю і не-відкличнo одне мусить бути і є фальшиве: А коли два речення називаються суперечні? Тоді, коли одне з них заперечує саме це, що твердить друге.

Противенства. Не все коли люди сперечаються, їх погляди мусять бути суперечні. Бувають тільки часом собі противні. Тоді оба погляди можуть бути фальшиві. Коли один доказує, що опирі приходять з кладовища, а другий, що з розстайних шляхів, тоді теж може бути між ними спір, але ні один з обох опонентів не має тоді рації. Оба помиляються. Дуже цінний буває в опозиції так званий формальний закид. Хто твердить, що якийсь висказ, якесь слово, вжите в чиїсь промові, ніщо не означає, або означає в устах промовця раз те, раз інше, але не постійно одне і те саме, хто твердить, що якась теза не випливає з арґументу, що якийсь поділ є недоцільний, — цей робить формальні закиди. Але хто твердить, що якась теза, або якийсь арґумент є хибний, незгідний з дійсністю — цей робить річевий закид. Теза повинна бути умотивована без заниду.

Конечна ясність. Треба пам'ятати, про правдиве чи неправдиве може бути тільки речення ясно сформуловане. Отже без двозначностей і без незрозумілих слів. Не можна ніколи знати, чи правдиве, чи неправдиве є якесь речення неясно сформуловане. Напр. ніхто не може знати, чи є правдою, коли хтось твердить, що стандаризація є корисна або, що є шкідлива у вихованні, якщо не скаже, що значить і на чому полягає ця стандаризація, про яку тут мова. Також мало можна знати, чи це правда, коли хтось твердить, що мистецький інстинкт є сполучений зо стремлінням до переборювання простору. Треба вперід запитати та довідатися, про яке то переборювання простору мова в цьому реченні, і тоді аж вдасться нам вирішити, чи це правда, чи ні. Тому промовляючи в річевій дискусії, треба пояснити кожне слово, яке може викликати запити, а вислухавши когось другого, питати його найперше про вияснення кожного слова якого добре не розуміємо. Першою річчю займеться будьяке становище до висказаних слів, треба їх передусім добре зрозуміти. Не є це «чіпатись за слова», ні «придирання до слів», як це жалуються нераз люди, які думають, або говорять неясно. Про це все мусять пам'ятати дискутанти, а передусім предсідник.

Предсідник відповідає за провадження дискусії перед усіми зібраними разом. Він не повинен нічого заряджувати проти очевидної волі більшости учасників. Предсідник робить добре, коли під кінець зібрання збирає коротко вислід, до якого ми дійшли в дискусії: Якщо б у дискусії дійшло тільки до вияснення деяких висновків, до ясного сформування деяких питань, раніш замотаних, вислід вже є цінний.

Коли зібрання не є численне, є на ньому шість — сім приявних, а усі добре зіграні й діють згідно з порядком дискусії — тоді можна обійтися без предсідника. Але на це треба вже умової та товариської культури. Якщо треба закріпити та зберегти перебіг та вислід дискусії тоді хтось бере на себе відповідальну ролю секретаря. Секретар мусить уміти подати зміст та бистро записувати те, про що говориться, щоби опісля не було пропущень у протоколі.

(Заключна стаття в наступньому числі). ВОЛОДИМИР ЛЕНИН

НА МАНІВЦЯХ АПОЛІТИЧНОСТИ

Одинадцятий конґрес Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) відбувся на «Союзівці» у днях 22 і 23 листопада ц.р. Прибуло 58 делеґатів і понад 50 гостей. Найбільше делеґатів було з Ню-Йорку (15), натомість ніхто не приїхав з Детройту. Уступаючий голова А.Чорнодольський, відкрив конґрес, що ним проводила президія під проводом О.Субтельного. У звітовому році, за останніх 14 місяців, управа СУСТА намагалася нав'язати діловий зв'язок і співпрацю з поодинокими студентськими громадами, одначе без більшого успіху. Тільки три громади: Балтимор, Ньюарк і Чікаґо (на всіх 16 громад) співпрацювали, перевели коляду на Студ. Фонд разом 600 дол. Неперіодичний студ. журнал «Горизонти» не появився з браку редакційної колеґії. Зате появилисявиявилася три студ. сторінки у «Свободі».СУСТА вдержувала ділові зв'язки з ЦЕСУС-ом, СУСК-ом, Фондом Катедри Українознавства, УККА, централею амер. студентства, зорганізувала студентську прогулянку до Европи, з участю членів у Світовому конґресі укр. студентів у Мюнхені та на Курсах українознавства УВУ. Голова СУСТА ввійшов до управи УККА, представники студентства до Політичної Ради УККА. Прибутків було 4.025 дол., розходів 1.112, в касі є 2,915 дол., призначені на студ. журнал.

В оживленій дискусії виявилося, що в Америці є около 10.000 студентів українців, з них коло 2.000 належать до українських студентських громад, але з них тільки 500 платять вкладки... Найбільша УСГ у Ню-Йорку не співпрацювала з СУСТА, але ніхто не з'ясував причини розходження. Конґрес відкинув проєкт нового статуту, обрано нову статутову комісію.

Перед виборами до нової управи відбувся панель між двома кандидатами на голову СУСТА: А.Чорнодольським і Н. Томичем. Оба кандидати підкреслювали головно організаційні справи., як теж справу студ. преси. Не згадано ані словом про ідеологічні справи.

Заповіджена доповідь про сучасне студентство не відбулася, бо доповідач не приїхав.

Нестор Томич, студ.медицини в Ню-Йорку, дістав 35 голосів, Чорнодольський — 23 голоси. До нової управи СУСТА ввійшли ще — Галя Климук, Іванна Керод, Квітка Семанишин, Наталка Пилипюк, Зеня Дідощак, Вікторія Дзюба, Андрій Білик, Лев Чировський і Любомир Гайда. Контрольна Комісія: Андрій Чорнодольський, Ірина Гікава і Любомир Зобнів. Товариський Суд: Андрій Татчин, Маруся Шевчук і Юрій Петренко.

Виголошено низку привітів: Юрій Келебай з Монтреалю (Канада) від СУСК. Володимир Поправа від УСГ у Монтреалі. Підчас конґресу Джерри Сейдж з Калгар, Альта, висвітлив фільм «Україна сьогодні», в мистецькій програмі виступав чоловічий квартер «Амбасадори» під проводом М. Длябога, у складі: М. Длябога, Л.Калинич, О.Ґельбік і І.Шуган, при фортепіяні — Марійка Геча, Квартет відспівав три пісні в обрібці М.Длябога, що їх приявні вперше чули. Це був перший виступ «Амбасадорів», справді на високому мистецькому рівні, що його приявні прийняли дуже тепло зокрема студентство було захоплене модерністю репертуару.

Конґрес відбувся підо впливом т.зв.«ню-йоркської групи», що пропаґує відполітизування нашого студентського життя, обмежуючи його до культурних, організаційних і товариських справ, з підкресленням потреби співжиття між нашою молоддю, посилення участи в нашому громадському житті, щоб його у недалекому часі перейняти під свій провід. Найсумніше, що не було ніякої опозиції з боку патріотичного студентства, вихованого в ТУСМ, СУМА і Пласті.

ЗА ГОМОНОМ УКРАЇНИ СТУДЕНТ.

ВГОРІ:
УЧАСНИКИ 2-гої частини ІХ СКСУМ ПРИ ВЕЧЕРІ.

НИЖЧЕ:
ПІДГОТОВКА ПРАЦІ ПІДКОМІСІЇ ДРУЖИННИКІВ-СУСПІЛЬНИКІВ ПІД КЕРІВНИЦТВОМ д М ФРАНКЕВИЧА (в центрі). ЗЛІВА подр М СЕНИЧАК, СЕКРЕТАР КОНҐРЕСУ

ДИСКУСІЯ З ГОЛОВОЮ СУМ д.О.КОВАЛЕМ НА ЗАСІДАННІ ПРОГРАМОВОЇ КОМІСІЇ ДРУЖИННИКІВ В НЮ-ЙОРКУ. ПРОВАДИТЬ д.О.ЧЕРЕНЬ (перший зліва)

МІЖНАРОДНИКИ

ПРИВІТАННЯ ВІД ГОЛОВИ IX СКСУМ ПРОВОДУ ОУН.

Дорогі молоді Друзі,

Високо доцінюючи працю Спілки Української Молоді (СУМ) у світовому розмірі української спільноти, пересилаю Вам від імені Проводу ОУН наші щиро-сердечні привітання і побажання успіху у Ваших нарадах і рішеннях.

Ми будемо раді, якщо Ваша увага зосередиться також на розпрацюванні методів боротьби проти денаціоналізації й асиміляції нашої молоді в різних країнах, на підтримці боротьби нашої молоді в Україні, на зовнішньо-політичній дії у вільному світі, на розгортанні фронту боротьби проти ворога теж тут, на чужині, поза Рідними Землями...

Нам треба пам'ятати, що частина західньої молоді покланяється ворожим нам ідолам. Чи не є на часі якраз тепер, мобілізуючи західню молодь на фронт боротьби проти спільного ворога — Росії і комунізму, — висунути наших героїв і наші прапори, наші ідеї, як корисні і спасенні теж для вільних націй світу?!
В авангарді ідейно-морального оновлення в дусі героїчної і патріотичної концепції життя Заходу повинна стояти також наша молодь, вказуючи західній молоді безприкладні в історії зусилля молодого покоління України, яке стало мужньо на пр'ю з російською безбожницькою тиранією за перемогу українського світу ідей.

Про успіхи і всесторонню працю і боротьбу нашої молоді на чужині треба інформувати нашу молодь в Україні через наші радіомовлення й іншими шляхами, які доступні їй.

Цей Ваш Конґрес — ми віримо — стане теж різко в захист молодого покоління України, що в затяжній боротьбі проти Росії, — в захист наших Церков, що у підпіллі, — борців за свободу і державну незалежність нації, засуджуючи варварство Росії...

Він пригадає і катаврує систематичне затроювання наших інтелектуальних працівників-в'язнів концтаборів (М.Гориня, І.Кандиби, Д.Лукяненка і інших), довгорічне засудження і ув'язнення (на 25 років) наших червоно-хресних робітниць у Владимирській тюрмі (К.Зарицької, О.Гусак, Г.Дідик і ін.), держання без суду лише на основі рішень КҐБ уже 23 рр. в концтаборах і тюрмах Д-р В.Горбового і інших...

Він заапелює до молоді і сумління вільного світу не мовчати супроти ґеноциду і жорстоких переслідувань Росією українського народу, усіх його верств, а молоді зокрема!

Сподіюючися, що Ваш Конґрес гідно виповнить свої завдання супроти воюючої України, скріпить мораль тих, що на першому фронті боротьби, а тут стане виразно і ясно за патріярше завершення наших Церков, зокрема нашої Католицької Церкви, очоленої Верховним Архиєпископом Йосифом — вітаю Вас нашим бойовим кличем: КИЇВ ПРОТИ МОСКВИ!

Слава Україні! Героям Слава!

У листопаді 1969 ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО

ТРЕТІЙ З'ЇЗД СВІТОВОЇ АНТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІҐИ.

УЧАСТЬ ДЕЛЕҐАЦІЇ АБН І УКРАЇНИ ПІДДЕРЖКА ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ.

На третьому З'їзді Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ), що відбувся 3-8 грудня в Банґкок, Таїланд, промовляв Д-р Фан-Гуї-Кват, в'єтнамець (голова Ради Світової Анти-комуністичної Ліги (ВАКЛ) вказуючи на те, що в останньому часі вплив СССР в комуністичному бльоці послабився, але натомість Москва здобуває щораз більший вплив у Третьому Світі, особливо на Близькому Сході. Об'єднана Арабська Республіка, Ірак і Ємeнська Республіка попали в совєтську орбіту. Іран починає брати військове постачання з СССР. Совєтська воєнна фльота проникла глибоко на Середземне море і навіть на Індійський океан.

Совєти намагаються пенетрувати своїми впливами південносхідню Азію. Москва і Пекін змагають до тих самих цілей — захопити інші країни і зруйнувати їх волю. Вільний світ не розробив відповідної акції для спільної дії проти комуністів, хоч вони і слабі. Багато вільних народів і релігійних провідників проповідують політику епізменту (примирення) і концесій. Американська публична опінія в університетах затруєна обманливою комуністичною пропаґандою. Одначе ЗСА мусить бути надальше провідною силою вільного світу і заохочувати поневолені народи повстати проти московського ярма. Фан-Гуї-Кват вказав на потребу вільного світу зміцнювати оборонні союзи і переводити соціяльні реформи в слаборозвинених країнах. Наприкінці, він передав головство в Раді ВАКЛ-у генералові Прафанові Кулапічітрові, голові Таїляндського відділу АПАКЛ-у.

Всього на з'їзді було присутніми біля 200 делеґатів і обсерваторів від 44 національних і 24 організаційних членів-одиниць. Від України і АБН виступали на З'їзді Голова ЦК АБН і Голова Проводу ОУН Я. Стецько і Пані Слава Стецько, редактор АБН-Кореспонденс, а від Національного Комітету поневолених народів зі ЗСА : Проф. Лев Добрянський і В.Чопівський

Ярослав Стецько з дружиною були присутніми на прийняттю у короля Таїляндy 8-го грудня. Дня 7-го грудня голова АБН мав авдієнцію у прем'єра Таїляндy маршала Танома Кіттікачорна, віцепрем'єра ген. ляйт. Прапаса Чарусатіяра, міністра закордонних справ Таната Хомана, міністра внутрішніх справ та у нового голови Ради ВАКЛ-у ген. Прафана Кулапічітра

Між багатьма іншими резолюціями була одноголосно прийнята резолюція проти винищування культурних діячів і руйнування пам'яток в Україні, яка звучить

Тому, що екстермінаційна і русифікаційна політика Москви супроти українського народу на всіх ділянках життя — культурній, релігійній, економічній, національно-політичній — все більше зростає;

Тому, що український нарід продовжує незмінно і зусильно свою боротьбу за вільну і незалежну власну державу і права людини;

Тому, що Москва брутально все інтенсивніше переслідує українських культурних діячів і українські Католицьку і Православну підпільні Церкви;

Третя Конференція Світової Антикомуністичної Ліги постановляє:

1. Третя Конференція САЛ дає свою повну політичну підтримку визвольній боротьбі українського народу за відновлення його вільної і незалежної держави і за права людини;

2. Третя Конференція САЛ засуджує якнайгостріше нищення і паління культурних, історичних і релігійних пам'яток, архівів, музеїв і церков в Україні і інших уярмлених країнах (напр. спалення безцінного архіву в церкві св. Юрія у Видубецькому монастирі в Києві, бібліотеки Академії Наук Української ССР, зруйнування синаґоґи в Одесі з цінними архівами і т.п.);

4. Третя Конференція САЛ засуджує постепенне затроювання харчів видатних українських культурних працівників (М.Горинь, І.Кандиби, Л.Лук'яненка і інших) в концтаборах, ув'язнення на 25 років у Владимирській тюрмі українських підпільних червонохресних робітниць (К.Зарицької, О. Гусак, Г.Дидик і інших), увязнених без ніякого судового поступування українських юристів, зокрема д-ра права Володимира Горбового, що перебуває вже 23 роки в концтаборах, ув'язнення українських підпільних католицьких священиків на чолі з архиєпископом В.Величковським, як теж православних і протестантських священо-служителів, знищування борців за свободу і незалежність своїх батьківщин, насильну русифікацію, комуністичні вбивства борців за свободу і незалежність у вільному світі (1959 - українського революційного провідника Степана Бандери; 1949-1969 – білоруських, азербайджанських, туркестанських, угорських, словацьких, хорватських і інших борців за свободу) – які незмінно продовжуються і систематично посилюються, – і закликає до сумління вільного світу докласти всіх зусиль, щоб був припинений терор, народовбивство і нищення культурних пам'яток в Україні й інших уярмлених країнах та щоб негайно були звільнені з тюрем і концтаборів українські політичні в'язні і в'язні інших народів, поневолених в СССР і в т.зв. сателітних країнах, і були ліквідовані усі концтабори.

Д-р Апелес В.Маркез (Аргентина)
п.В.Чопівський (ЗСА, Нац.Кон.Поневолених Народів)
п.Ярослав Стецько (Україна)
п.Альфред Ґілен (ЦІАС, Бонн)
п.Феті Теветоґлю (Туреччина)
п.Рама Сварун (Індія)
пані Сузанна Лябен (Франція).

ПРЕЗИДІЯ 3-го З'ІЗДУ С.А.Л. ЗЛІВА НА ПРАВО Др. КУ ЧЕНЬ-КАНҐ (Китай), Др.ПГАН ГУЙ КУАТ (В'єтнам) Фельдмаршал ТГАНОМ КІТТІКАЧОРН (Тайланд)

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО В ЗУСТРІЧІ З ГОЛОВОЮ С.А.Л. – ГЕНЕРАЛОМ ПРАФАН КУЛІПІЧІТР-ом

ПАНІ СЛАВА СТЕЦЬКО ВИСТУПАЄ НА З'ЇЗДІ С.А.Л. В ТАЙЛЯНДІ

УЧАСНИКИ 3-го З'ЇЗДУ СВІТОВОЇ АНТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІҐИ В ТАЙЛЯНДІ

Висновки молодого росіянина.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВАЛУ МОСКОВСЬКОЇ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

В кінці 1969 р. появилася цікава стаття в лондонському журналі «Сервей» під наголовком : «Чи СССР протриває до 1984р?» Коментуючи цю статтю, кореспондент «Ню Йорк Таймсу» С.Л. Золцберґер, повідомляє що автором її є молодий московський науковець Андрей Амальрик, 31 літ.

В самому наголовку автор робить алюзію до відомого роману Джорджа Орвелла : 1984, де змальовано тоталітарний лад трьох великих комуністичних потуг, що в цьому році існуватимуть, поглинувши перед тим усі інші держави і народи.

Відповідаючи на своє питання, автор пише : «Для мене нема сумніву,що велика східньо-словянська імперія, створена Німцями, Візантійцями й Монголами, доживає останні декади свого існування. Як і прийняття християнства начило дату кінця Римської імперії і не спасло її від неминучого кінця, так у російській імперії, марксизм тільки опізнив її розвал, але він не має сили його відвернути».

Далі у своїй статті А. Амальрик розглядає різні причини упадку СССР, найголовнішою з яких буде зудар між СССР і Китаєм, що на думку автора матиме місце десь між 1975 і 1980 роками. У цьому зударі обі сторони стримаються від атомової війни, але натомість, встрянуть у широких розмірів партизанську війну. Бачичу безсилля СССР через увязання у війну на Сході, Німеччина, Польща Румунія, Чехо-Словаччина й Фінляндія нападуть на СССР, щоб ревіндикувати гвідібрані їм землі. У самому СССР влада перейде до рук екстремістських груп і СССР розвалюватиметься в атмосфері анархії, насильства та інтенсивної національної ненависти.

Про автора цього пророцтва С.Л.Золцберґер інформує, що він уже відбув заслання на Сибір за революційні думки, а його статті були вже публіковані в закордонній пресі, напр. в паризькому «Експресі». В найновішому часі мали прийти нові рукописи А Амальрина, які мали б вийти окремою книжкою в США. Автор живе в Москві і чекає на своє поновне ув'язнення.

Передбачення А.Амальрина С.Л. Золцберґер називає нереальними, але рівночасно сміливими, але рівно часно сміливими і провокативними. Найважливішим фактом для С.Л. Золцберґа є те, що такі ідеалісти, як А.Амальрин в СССР існуюті і мають відвагу проголошувати своє розчарування СССР і комунізмом, хоч свідомі пририх для себе наслідків. На кінець своєї статті С.Л. Золцберґер пише : «Нова ґенерація революціонерів у революційній Росії обожнює правду як свободу і, як це відкриває післясталінський режим, він не може мати надії, що обмежуючи свободу, зможе затемнити правду »

СЛІДИ ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО СПОРІДЕННЯ.

Кожний українець буде дивуватися, коли почує, що далеко на південь від України, на хорватській етнічній території, існують два Київи (Києва – Київ і Києво – Сараєво), дві Виниці (Виниця – Вараждін і Виниця – Апшаво), гора Комар і ріка Умріна. (Чи не називалася вона спершу Умріїна – Україна ?) Кожного українця цікавитимуть також такі запитання: Звідки взялися в колисці старої хорватської держави це місто Києво, хто його засновував? Яке споріднення існувало між хорватами і українцями ? Чи не був це колись один нарід ? Чи не мандрували українці разом з хорватами на південь до Адрії? На якій території жили предки хорватів і українців перед приходом мадярів ?

Не має сумніву, що на ці і подібні запитання можна знайти відповіді. Хорвати зробили вже перші заходи, щоби їх розшукати. Ось у 16-му числі часопису « за 11-го серпня 1969р. (виходить у Загребі) читаємо про це між іншим :

«Коли свого часу Югославська Академія Наук і Мистецтва започаткувала видавання книжок під назвою «Збірник про народ, життя і звичаї, ніхто не очікував від того якоїсь великої прислуги для свого народу. Але вже й тоді було ясно, що ми не зможемо відгадати таємниць нашого минулого, не вивчивши народніх звичаїв нашого села, які дуже швидко в останньому часі зникають з щоденного життя, немов лід на сонці. Згадані збірники взяли на себе цю важливу працю і почали давати численні записи про всі відомі ще форми життя на селі та про всі звичаї, подаючи їх до речі, в такому діялекті, який на тих селах задержався. Це з боку філологічного дало нам дорогоцінний матеріял.

Між тими академічними творами знаходимо між іншим надзвичайно цікавий збірник з 1908 р. п.н. «Пріґор'є». Його автор – середньошкільний учитель зі Земуну і Загребу Ватрослав Роміч. Народився автор того збірника у малому селі Продіндол себто в районі підгіря, що простягається від Анича аж до Славетіча. Цей район є замітний тим, що ніколи не був знищений турками, в ньому не занотовано жодної більшої епідемії, ані не було якоїсь мандрівки народів. Людність того району залишалася завжди на місці і тому могла задержати найдавніші звичаї і форми первісного життя.

Читаючи сьогодні цей збірник, написаний перед 70-ти роками, стверджуємо, що автор мав добру фахову основу. Він не тільки обізнаний з матерією, але й був добрим філологом. Дальше впадає нам зразу в очі, що в діялекті цього підгіря дуже часто зустрічається звук «і». Ось деякі слова : діца, дрівен, надів, біжаті, здрібіті, отрівані, віні, ріділя, дііті, щіріні, тіпліце і т.п. Не треба бути мовознавцем, щоби в цьому не бачити якоїсь правильности. Найперше тут находиться звук «і» на місці старослав'янського «ять», так, як це є завжди в «ікавців». Зрозуміло, що підгоряни Роміча були колись «ікавцями», що й видно також, зі записаних перед 100 роками імен тієї околиці.

В інших словах звук «і» знаходиться там де було в старослов'янському «о», що й знаходимо також в українців. – Деякі знайдені в підгірців слова зовсім подібні до українських. Напр.: потік старість, полрів. А інших звуків корінь однаковий : нос - ніс, кост - кіст, ноч - ніч, ґост - ґість, роґ - ріг, родіті - родити, носіті - носити, сол,солі - сіль,солі. Або звуки «і» замість українського «о» : кінеплі - коноплі, кіріті - корито, кіле-

Ukrainian Evangelical Alliance of North America

Mailing Address: Rev. W. BOROWSKY, Executive Secretary
22146 Kelly Road, East Detroit, Michigan 48021
Tel. 77-XXXX

Rev. JOHN JACENTY, Oshawa, Ont. — President
Mr. W. BAHREY, Sketch Plains, N.J. — Vice-President
Mr. M. KOZAK, Toronto, Ont. — Vice-President

20-го листопада 1969 р.

Щиро дякуємо за ласке запрошення взяти участь в IX-му Світовому Конґресі та Бенкеті Спілки Української Молоді, що відбудуться в днях 29 і 30 листопада б.р. в Ню Йорку.

Дуже жалуємо, що обставини не позволяють нам взяти особисту участь у цьому Конґресі та Бенкеті, але на цьому місці запевняємо Вас, що ми дуже цінимо Вашу працю та вітаємо якнайщиріше Ваш Конґрес та учасників Бенкету, бажаючи Вам обильних Господніх благословень у Вашій праці та всіх добрих починаннях.

За Головну Управу Українського Евангельського Об"єднання в Північній Америці з припоручення його Президента - паст. Івана Яцентія

Володимир Боровський

Паст. В. Боровський,
Екзекутивний Секретар

ні - коліно, тіполя - тополя.

Залишаючи мовознавцям дальші досліди над тими явищами, ми хочемо тут лише ствердити: не має сумніву, що згаданий діялект мусів колись бути тісно пов'язаний з українською мовою, а головно з діялектами Галичини й Волині.

Постає запитання: Як же дійшло до тієї споріднености, коли знаємо, що ті племена хорватські живуть на своєму підгірї з давен-давна, а українці ніколи сюди не мандрували?

Відповідь буде легка, коли приглянемось до історії українського народу. В тій історії згадуються якісь хорвати, як племена побіч інших. Цих хорватів ближче не описують, але часами додають їм назву б«білі». Австрійський географ д-р Герман Майнерт згадує про хорватів, як про володіюче плем'я в Галичині. Про цих хорватів згадується ще і в тих часах, коли вже відомі хорватські поселення в Паноніі і При-Адрії. Територія замешкання хорватського племени на північ від Карпат сягає аж по сьогоднішній Освенцім на заході і по центральну Україну на Сході. Звідсіль і походить це споріднення в мові.

ПОДАЛА ВІРА ТКАЧЕНКО

ЗИМОВИЙ СПОРТ НА ФРАНКОПОЛІ

ГАРТУЙСЬ

З ВІТРОМ В ПЕРЕГОНИ

ХТО ПЕРШИЙ ВПАДЕ?

РУХАНКА

Фізична вправа це те без чого ми жити не можемо, бо коли б ми не ворушились, то ми б померли. Від справности наших м'язів і всього нашого тіла, а за тим і від нашої інтеліґенції, залежить увесь успіх нашої боротьби за життя. Боротьба ця вимагає часто більшої напруги, а коли нема запасів сили, тоді ми заломлюємось і хворіємо. Скоре видужання теж залежить від нашої відпорности, а значить від фізичної культури. Навіть сам організм, поза нашою свідомістю, коли задовго триває в безрусі, вимагає руху й тоді ми нехотячи витягаємось, зіваємо, або прискорюємо ходу.

Наше тіло, а особливо м'язи, повинні бути в повному вжитку, бо коли так не є, воно нидіє. Те, що йому бракує, наше завдання доповнити штучною руханкою. І, як не дивно, більшість людей, зовсім про те не думає, особливо молодь, яка ще майбутнього не знає й думає, що здоров'я це зовсім природня річ і за нього дбати не треба. А тим часом воно не так. Нема такого, хто не хотів би почувати щастя, радощів і вдоволення, зустрічаючи завтрішній день. В гонитві за вигідним влаштуванням, за грішми, в боротьбі за хліб насущний, ми часто забуваємо за таку важливу ділянку, як фізична культура. А вона необхідна.

Але вернімся до вправи, до руху. Я не хочу тут викладати системи щоденної руханки. Її можна знайти в підручнику фізичної культури, її молодь вчиться в таборі, в школі. Я хочу тільки поговорити про все, що до руханки стосується, щоб збудити інтерес і замилування. Почніть від першої спроби, до чого ви здатні. Станьте прямо і, схиляючись до землі, попробуйте пальцями діткнути землі, не згинаючи колін. Або, покладіть вашу спину на долівку, ноги випростовані, і спробуйте сісти не вживаючи рук. Коли вам ці дві спроби вдадуться, значить у вас є добрий задаток на фізичну справність. Але, навіть, як вам це вдасться, треба вперто пробувати розгинати тіло легкою руханкою, щоб його звільна призвичаїти до руханки регулярної.

Найперше, — навіщо вона здалася? Вона оживляє обіг крови, а тим самим і виміну матерії, або матаболізм. Бо ж кров розносить по всьому тілі кисень, глюкозу і всякі інші хемічні продукти, здобуті з поживи й необхідні для відбудови нашого тіла. Заодно забирає зужиті частини у формі двоокису вугля й викидає геть через легені, а непотрібні рештки поживи, через відповідну елімінацію.

Ясно, що хворі на серце люди не можуть робити гімнастики, але, коли серце здорове й призвичаєне до руху, то це куди краще, ніж воно призвичаєне до безруху. У фізично активної людини артерії й серце елястичні і здорові. І кров відчищується швидко, бо швидче біжить. Несучи глюкозу в клітини нашого тіла, кров несе енергію і ми це, дуже скоро після руханки, відчуваємо. Глибокі віддихи, необхідні при руханці, змушують легені працювати всією поверхнею й несуть більше кисня до клітин тіла. Чим більше кисня в тілі, тим краще реалізуються хемічні процеси. Адже все наше тіло, це одна велика хемічна лябораторія, про що треба би зовсім окремо писати.

Фізично несправна людина скоро задихається і втомлюється. Ану, спробуйте бігти вгору сходами! А це порадить вам кожен професійний фізкультурник. Причини скорої задишки можуть бути різні. Або ваші легені не звикли працювати всією поверхнею, або рух був надто швидкий і

легені, здобуваючи більше повітря, пробують надолужити втому. Навіть коротший прохід так багато значить. Лишіть авто вдома і йдіть пішки, коли це не дуже далеко. Нема нічого гіршого, як мешкати близько трамвайної зупинки. Щасливі ті, що живуть ледь далі. Кожна нормальна людина повинна пройти бодай чотири англійські милі денно. Хіба, що ви стоячи працюєте, тоді справа інша. Плавання, їзда на вельосипеді теж дуже корисні.

Дехто скаже: «Досить з мене руху, коли я фізично працюю». Але це зовсім не те. Навіть працювати в городі, в полі, чи в лісі, не заступить гімнастики. Коли у вас фізична праця, то підчас гімнастики робіть, головно, такі рухи, яких ви не робите підчас праці. А головне — віддихи, глибокі віддихи, як найбільше віддихів. Простягніться, як індійські йоґи, на долівку і зробіть 20 глибоких віддихів. Ви почуєте — ніби ви випили склянку старого вина. Це — повітря, більше варте від вина й нічого не коштує. Коли ви втомлені, йдіть на прохід, або робіть глибокі віддихи, а не куняйте у вигідному фотелі, чи на ліжку. Для сну є свій час — це ніч. А за дня, хіба, що пів годинки по обіді, та й то не кожному це відповідає.

Вправа, це не ярмо, це не неволя, а приємність і, при тому, нічого не коштує. Для кожної людини: товстої, худої, чи лінивої, є відповідні вправи й усі вони приносять благодать. Не думайте одначе, що ви одразу відженете від себе всі хвороби. Захворіти може й фізично справна людина, тільки вона більш відпорна.

Добре робити руханку групою, от, як у молодечій організації. В таборі, чи на сходинах, під проводом досвідченого тренера, бо тоді веселіше й силадніше. Тоді ми стидаємося свого лінивства, а нема гіршої хвороби, як лінивство.

Починаймо руханку, як тільки прокинемось, ще в ліжку. Витягнімся з усієї сили і зробім глибокий віддих. Відразу рештки сну пропадуть без сліду. При тому не забудьмо усміхнутись, не устами, а душею. Це дасть нам погідний настрій на весь день. Ми скоро вискочимо з ліжка, і в ранній свіжості захочемо обов'язково зробити з десятої інших рухів. І знову віддихи, так, віддихи. Весь день ми віддихаємо тільки вершками легенів і заносимо туди згар бензини, пил вулиць і дим цигарок.

Руки, ноги, шия, коліна, стегна, спина — бодай декілька рухів. Хай вони нагадають нам, що всі ті частини нашого тіла не заржавіли. Не маєте часу? Навіть 5 хвилин вистачить, але добре було б із 20. Добре було б теж маленький масаж і холодний душ. Після того сніданок буде, як бенкет, а до праці летітимете, як на крилах. Після сидячої праці пройдіться бодай хвилинку. Після важкої праці, в перерві, навчіться лягати на спину й віддихати. Тягніть носом скільки лише вдасться й вилускайте відкритим ротом. Ніколи не перенапружуйтесь у гімнастиці. Це добре для фахових і вроджених спортменів, що здобувають осяги, але пересічній людині важкий режим не потрібний.

Коли ж ви дійсно не маєте ні хвилини вільного часу на вправу, а в це годі повірити, то працюючи, бодай вважайте на свій настрій. Гарні емоції не тільки збільшують працездатність, але й дуже помагають здоров'ю. Азійські й африканські народи люблять співати підчас праці. Але й у нас, в Україні, такий гарний звичай ніколи не переводився.

«Вийшли в поле косарі, рано вранці, на зорі.
Гей, нумо, косарі, бо не рано почали!
Накосили стіжок сіна, що за тиждень коза з'їла.
Гей, нумо, косарі, бо не рано почали!»

А вертаючись додому, вибирайте як найдальшу дорогу. А вдома як найкоротший сеанс перед телевізією. Підливати квіти довкола хати, це

добре. Але це не заступає руханки. Теніс, відбиванка, – це так, але на це треба відваги, звички й доброї волі.

Яка ж користь із масажу? Ґрунтовніше розворушення м'язів, заспокоююча дія на нерви, доступ крови до найменших куточків тіла, свіжа шкіра, збільшення отворів у шкірі, якими людина теж віддихає, а за тим – молодецький вигляд. Дія дещо відмінна від руханки й дуже ефективна на ревматизм, артрит, обструкцію й чарівний середник на добрий настрій та ясну думку. Рекомендується регулярний, бодай коротенький, масаж кожного дня.

Всі ті, що мають завелику вагу, хай не роблять собі великих надій на руханку, чи масаж, бо вони ваги не зменшують. Для цього треба устійненої і строгої дієти. Душ, чи іншого роду купіль треба брати щодня, при температурі власного тіла. Занадто гарячі купелі шкідливі. Коли серце здорове, холодні купелі й натирання роблять чуда, особливо на нерви. Парові купелі такі, як московська «баня», перестарілі і шкідливі. Соняшні купелі приймати в міру, найбільше пів години в день. Вилежування годинами, це змарнований час і розсадник професійного лінивства тіла й душі. Бронзова шкіра, це тільки снобізм і мода.

Фіз. культуру треба застосовувати вже з дитинства. Мати, що любить дитину, для її здоров'я може дуже багато зробити. Повітря, рух, вода, сонце, веселий настрій, забава в садочку, особливо ґуртові зайняття, спиряють виробленню гарного суспільного характеру. Дитину треба спонукувати вправляти фізично, добровільно, і щоб вона це любила. Нанидатися й змушувати ніколи не треба. Найкраще добрий приклад. Українська народня приповідка каже: «Одна людина заведе коня до водопою, але двадцять не примусять його пити». Треба врахувати фізичне здоров'я дитини, щоб не пересилувати. Ніщо дитині так не шкодить, як безрух. Призвичайте дитину до самостійности. Хай вона почуває, що вона теж людина, а не хробак. Найкраще організувати таборування дорослу, де діти виконують самостійні функції й відриваються від благ цивілізації. Вони це люблять. Хай замолоду привчаються до невигод і твердого життя.

Прекрасна молодість має необмежені можливості в спорті. Але його не треба надуживати, бо крім тіла ми ще маємо інтелект і душу. У вихованні юнацтва свідомість здоров'я й духову рівновагу треба ставити на першому місці.Фізична праця, яка б вона не була, ніколи не дає тої користи чи сатисфакції, що організована руханка. Юнак при кожній нагоді знайде нагоду до руху, бо його тіло пружиться і росте. Йди, коли можеш іти й біжи, коли можеш бігти! Йди сходами на поверх, а не вживай ліфту. Ліфт для стариків і немічних. Хай твоє тіло цвіте, як рожа в саду. Коли сад занедбаний – він заростає бур'янами.

Зустрічаймо кожний день радісно, повні віри в себе, в успіх, у майбутнє. Злі почуття – злість, тривога, злоба, – руйнують ендокринну систему залоз і в тілі постає згубний хаос. Добре спеціялізуватись у якійсь одній ділянці спорту, коли є здібність, наприклад, – у плаванні; але фізкультурні вправи, які треба робити регулярно, служать для збереження здоров'я і для психосоматичної рівноваги. Крім спорту треба знайти собі якесь інше побічне заняття, напр. музика (якийсь інструмент).
Це дуже помагає в житті й робить його збагаченим. Чи любите малярство літературу? Це теж чудово для дозвілля. Дискутуйте проблеми, що хвилюють вас, з вашими друзями тоді, коли йдете з ними на прогулянку, або зустрічаєте у вільний час. Учіться льояльности й толеранції до другої

думки. Це вас емоційно збудує. А гарна емоція, це частина фізичної справности.

Не йдеться про вирощування атлетів, хоч і тих нам, для престижу, потрібно, а про належний фізичний рівень. Хай кожна частина тіла вправляє, а головно ті частини, що спочивають підчас щоденної праці. Наприклад: піднімання рук угору, вправа шиї й пояса. Міцний пояс цупко держить все тіло. Ставайте «дуба», ноги випростовані високо в повітря, голова на землі, бо тоді все тіло відпочиває. Спробуйте так постояти хоч на 5 хвилин. Потім лягайте на спину і глибоко віддихайте. Біжіть на місці, коли нема де побігати. Вправляючи не забувайте відчиняти вікно. Вправи не треба робити довше, як 20 хвилин.

Пригляньтесь, як старші люди ніколи не побіжать, як ходять згорблені, незугарно й сумно. Чи й хочете такими бути? Людина до смерти може мати живі, гармонійні рухи, ґрацію в поведінці, любов і радість у погляді, динаміку й доцільність у дії, охоту до чину, до змагання, коли дбає за фізичну культуру.

Дайте вашій дружині, що варить їсти, пере білля й гарує в хаті, можливість відпочити. Хай і в неї заворушиться творча думка, суспільна, дружня думка. Чи ходите ви з вашою дружиною іноді на прохід? Або в кіно, але таке кіно, в яке треба далеко йти?

Людина завжди буде втомлена, навіть хвора, коли не впрзвляє, забагато сидить, забагато відпочиває, забагато спить, забагато їсть. А в старших роках штивніють сустави, загнізджується ревматизм і обструкція. І хоч часто людина обіцяє собі, що пора змінити життя, але ніколи цього не робить. Нема то гірше, як відкладати. Навіть старики можуть вправляти, очевидно, відповідно до свого здоров'я. Фотель – це ворог. взагалі, старість – це тільки хвороба й погані, тверді звички. Коли старіється думка, то старіється й тіло. Чи ви не бачили 20-літніх стариків, про яких кажуть: «Помер у 20-му, поховали в 60-му».

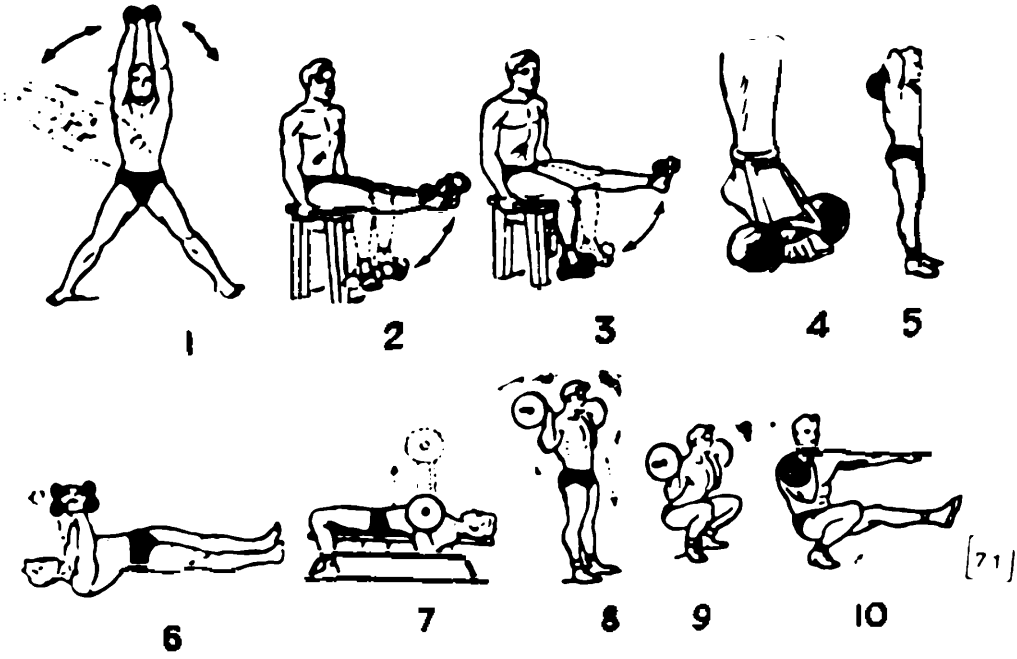

20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ РАДІОПРОГРАМИ В.ШАРВАНА В БОФАЛО

На Різдво 1950 року заговорила до Українців поселених в околицях Ніяґара Фалс у США і південного Онтарія в Канаді Радіопрограма Василя Шарвана з Бофало. Спочатку раз в тиждень, а від травня того ж року щоденно, нові поселенці, що не знали ще англійської мови, мали змогу слухати рідної пісні, слова та музики. Спочатку у винайманих студіях, а від 1955 року у власній студії, випосаженій модерною апаратурою, Радіопрограма Василя Шарвана сповняє дуже важливу ролю не тільки як засіб торговельної реклями зокрема українських фірм, але передовсім, як інформатор нашого суспільного життя, поширювач культурних здобутків в ділянці музики і пісні та політичний коментатор усіх важливіших світових подій і їх стосунок до української справи.

З Радіопрограми вже довго користають українські організації, товариства і установи, оголошуючи свої імпрези, відозви, тощо. Спілка Української Молоді, а також і Пласт, передавали свої окремі програми – виконані власними силами. Зокрема важливу ролю відограла Радіопрограма В.Шарвана в ділянці харитативно-допомоговій, закликаючи громадянство до жертвенности на такі цілі, як «сумівець-сумівцеві», Станиця АБН на Формозі, Фонд Визвольної Боротьби ім. С.Бандери, «Діти-дітям», акція допомоги потерпілим від землетрусу в Югославії, грошова збірка на допомогу купна Оселі «Франкополе» в Бельгії і багато інших.

В Радіопрограмі Василя Шарвана є затруднених тепер п'ять осіб. Василь Шарван – керівник програми, проф. З.Саган – політичний коментатор, о.др шамбелян Павло Івахів – релігійні передачі, др. М.Лоза, – літературно-мистецькі передачі і пані Ірина Чмола – дикторка. Передше працювали також інші визначні особи нашого суспільно-громадського життя.

Центральна Управа СУМ кількаразово користала з Радіопрограми Ювілята, передаючи привітання, чи звернення до членства і громадянства з нагоди Світових Конгресів, чи з нагоди відвідин в Бофало.

З нагоди 20-літнього Ювілею, на який був запрошений також Голова ЦУ СУМ, Радіопрограма Василя Шарвана одержала запис на магнітній стрічці наступного змісту:

Дорогий Друже Шарван,

Дякую за Ваше миле запрошення взяти участь у 20-літньому Ювілею Вашої Радієвої Програми.

В імені ЦУ СУМ мені приємно долучитися до численних привітів і побажань, що з цієї нагоди напливають і подякувати Вам за довголітню співпрацю в ділянці інформації про працю Спілки Української Молоді. Цією співпрацею Ви записали себе на протязі цих 20 літ не тільки в історію нашої Спілки, але в історію Української спільноти, в якій діє українська молодь як її інтеґральна частина. Ми подивляємо передовсім Вашу видержливість і послідовність та вміліть з'єднювати собі цінних співробітників, яких ми рівнож як і Вас щиро вітаємо.

В надії, що наша співпраця й надалі приноситиме користь українській справі та наповнюватиме етер правдивою інформацією та визвольними українськими ідеями, приймітъ, Дорогий Друже, найкращі побажання успіхів і многих літ!

ПЕРСОНАЛ РАДІОПРОГРАМИ В.ШАРВАНА: ЗЛІВА НА ПРАВО: др М.ЛОЗА, В.ШАРВАН, д-р І.ЧМОЛА, о.др шамб.П.ІВАХІВ І проф. З.САГАН.

Кіно.

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ «СВЯТА СОФІЯ».

Понад півтори години провелику Ню-Йорку сотні глядачів найновішого кольорового документального кінофільму продукції невтомного працівника кіна Ярослава Кулинича, під назвою «Свята Софія». Годі було й вибрати кращу назву для цього кінодокументу про особливо важливі події в Римі восени 1969 року, коли маси українських прочан прибули до Вічного Міста, а Верховний Архиєпископ Блаженніший Кир Йосиф посвятив новозбудований, перший український храм у Римі, присвячений Святій Софії – Божій Премудрості. Глядачі, з яких мало хто зміг бути там, на місці подій, з цікавістю дивились на історичні кадри посвячення Катедрального Собору св. Софії в присутності всіх Владик, оглядали прегарний розпис святилища в Соборі, вітали приїзд Папи Римського Павла VI, який вніс до св.Софії мощі св.Климента мученика – це вперше за всю історію Святіший Отець був в українській церкві. Показано у фільмі частину праці Собору Єпископату Української Католицької Церкви, український концерт в найбільшій залі Ватикану, відвідини братської могили воїнів, де поховані й 39 вояків-українців з часу другої світової війни, види Риму та кількох ін. міст Італії.

Всюди в цьому фільмі бачимо у ваїнську організовану молодь, – сумівців і пластунів, бачимо українок у вишиваних народних строях, жінок-прочан – українок із Югославії, а також незабутні кіноепізоди, зняті ще за життя Велико го Митрополита Кир Андрея Шептицького. У «Святій Софії» є задокументовано й кілька важливих промов, хоча голос у просторих будовах не все звучить чітко.

П. Ярослав Кулинич фільмом «Свята Софія» утривалив велику історичну подію: він зафільмував ті цінні документальні кадри, змонтував їх у фільм, озвучив його та виявив велике вміння фільмувати в кольорах. Продуцентові допомогли в праці над цим фільмом: письменник Леонід Полтава написав диторський текст, читають фахівці-диктори п-а Марта Галій і п.Юрій Денисенко. Прем'єри фільму «Свята Софія» успішно пройшли вже в Ню Йорку і в Йонкерсі в грудні 1969р. в Америці. «Святу Софію» варто показати на екранах всюди, де живуть українці у вільному світі. Це – будуючий фільм.

ЗАЇСУМ ФРАНКОПОЛЕ

Блистить зор'яно при вечірньому світлі двірних лямп іскристий ясно-синюватий сніг...

Франкополе остигло у суворій красі зимового вечора.
Воно злилося з вечірньо-казковим краєвидом.
Гордо підняло своє біле чоло назустріч новому...
Гепенінг ін вайт... Народжується новий сімдесятий рік на чужині,
але в нових сподіваннях і надіях, закутаний в горду тишу
зелених ялиць.

В середині хати, у просторій залі, при вогнищі весело облизує поліна довгий полум'яний язик. З уст таборовиків, що засіли при вогні ллється коляда.

Співають, а очі втоплені німо в цю нерозгадану красу вогнища.
Воно єднає. І коляда. Відчувається своєрідна близькість,
мимо того, що присутні не з однієї країни :
Англія, Бельгія, Німеччина, Франція, Австралія...
але в спільній ідеї — одна родина.
Багата чуттями, надіями і сподіваннями.

Перший раз у житті зимових таборів, що відбувалися на европейському або на краєвому маштабі, команда табору виключно з молодих.

Гайдамаха Андрій — голова КУ СУМ Бельгії, вибраний на Надзвичайному З'їзді у листопаді 1969, одержав від КУ функцію команданта. До сорока сумівців з різних країн з'їхалися на четвертий з черги зимовий табір европейського покрою.

До команди табору увійшли : О.Братковський — головний виховник — сам він студент славістичного відділу університету в Ґенті; мґр. А.Ластовецька — бунчужна; Й.Рожна — бунчужний; М.Фединяк — господарник; Анна Лавриненко — спортовий.

Табір запам'ятався у таборовиків хоч би й тим, що перші дні не було нікого з старших виховників і молоді показали свій спосіб розуміння дисципліни й конкретну її реалізацію.
Заведено маленьку зміну в порядку : замість звичайних ранньої і вечірньої молитов уведено (не без успіху) читання уривків псальмів і євангелія.

У відсутності старших виховників самі молоді виховники і члени команди старалися заступити їх.
А Ластовецька говорила про ситуацію укр. студентів у Вел. Британії;
Й Рожна представив деякі погляди студентів з анкети проведеної підчас літнього курсу при У.В.У у М'юнхені;
А Братковський говорив про історичну критику.

Тематика, що зацікавила молодших і старших (на Франкополі діяли дві групи) це була студентська контестація. М.Франкевич представив в загальних рисах студентське оспорювання, а присутні інформували про ситуацію студентського оспорювання в їхніх країнах. О.Смоликевич і Л.Вітошинська говорили про Францію;- Р.Шупер про Німеччину: А Братковський про Бельгію. О.Мазурик говорив про оспорювання в Україні. Й.Рожна представив оспорювання

української молоді на еміґрації.

Тематика оспорювання була дуже на часі і виявила з боку молодих дружинників живу участь у цій проблематиці.

Приїзд Голови ЦУ СУМ д.О.Коваля перекинув впродовж двох днів зацікавлення в проблематину сумівського життя. Перша частина СК СУМ і актуальна проблема дружинників стали впродовж двох днів джерелом дискусій і обміну поглядів.

У підготовці до II-ої частини Світового Конґресу СУМ, що мав відбутися в Англії 24-25 січня 1970 року, зимовий табір СУМ на Франкополі був поважним трампліном.

Коли на таборі з'явився мистець-маляр О.Мазурик він відразу захопив молодих обдарованих талантом до рисування і малювання. Окрім цього дав кільна ґутірок. Його обізнаність з подіями в краю, головно про методи морального і фізичного нищення української інтеліґенції заінтересувала присутніх. Рівно ж дав кільна лекцій про мистецтво.

В дорозі з учительского курсу в Англії завітав на табір д.В.Леник. Хоч і під легкою грипою, він поставив себе до цілновитої диспозиції молоді, а тему, яку йому було запропоновано — «Українська молодь» — (соціологічний погляд) він провів у формі семінару.

Найновіші документи про ситуацію в Краю представив таборовикам д.М.Гринюк, вже знаний таборовикам з попередніх таборів. Оскільки він сам любитель сцени і фахівець у ділянці театру д.М.Гринюк говорив про драматичне мистецтво.

Зимовий табір занінчився прантично з Новорічною Забавою, бо дні, що слідували,були вже підготовкою до роз'їзду.

Загальне враження з табору позитивне, ба навіть захоплююче. Молоді вив'язалися вповні і доказали, що й без старших виховників їх вміє опанувати самодисципліна.

Окрім співу, котрим керував д.М.Франкевич були й розвагові вимарші. Один з таких вимаршів, (17 км) яким проводив д.Б.Цяприна, закінчився дуже успішно. Сумівці на снігу розложили вогонь і, хоч помучені, пекли собі ковбасни...

Такі спільні переживання, від дискусій до маршів, єднають. Надають тону і кольориту таборам.

Після таких таборів дружинники роз'їзджаються вдоволені з того, що разом щось пережили,
що скріпилася їхня дружба,
і мріють побачаться на наступному таборі...

Й. РОЖКА.

ДРУЖИННИКИ НОВОСТВОРЕНОГО ОСЕРЕДКУ СУМ ім. Т.ЧУПРИНКИ В ФЛІНТ, ЗСА НА ЗДВИЗІ В ЕЛЛЕНВІЛ.

ЗИМОВИЙ ТАБІР СУМ

НА ФРАНКОПОЛІ 69/70

1. Учасники зимового табору з Головою ЦУСУМ д.О.Новалем і ред. Авангарду д.В.Ленином.
2. Автобус застряг у снігу.
3. В палаці Голови В.В.Центру п.М.Ходоровського.
3. На прогульці. Нарада «Білок».
5. Лісова романтика.
6. Штаб команди табору при укладанні плану маршрути. Зліва на право: А.Гайдамака, О.Братковський, О.Мазурик.
7. Бунчужний на розвідці.
8. Зимова ватра.
9. Приємно після прогульки загрітись при гарячому чаю і поділитись незабутніми враженнями.

Щастя Божеє

Люба КОРОЛИШИН і Ярослав ЗІНЧИН, активна сумівська пара, Сиракюзи, ЗСА, звінчана в вересні 1969р. о.М.Литваком.
В час гостини, на заклик старости д.М.Жмура, переведено збірку, що принесла 98. дол. З тієї суми розподілено 50 дол. на Фонд ім.С. Бандери, 20 – на радіомовлення в Мадриді, 18 – на «Авангард» і 10 дол. на «Крилаті». Молодій парі щастя і многих літ а збірщикам і гостям щире Спасибі!.

Сумівська пара Маруся РАВЛІНКО і Василь ІЛЬЧИШИН, Сиракюзи, ЗСА, звінчана в червні 1969 р. о.Матвієм Литваком. Під час весільної гостини сумівки перевели збірку, яка дала 42 дол. З того призначено на Фонд ім.С.Бандери 30 дол., на «Авангард» 7 і на «Крилаті» 5 дол. Гостям щира подяка і щастя та многих літ молодій парі!

Молода сумівська пара Ірина ЧОЛІЙ, Порт Артур і Юрко ЧЕХІВ, Форт Віліям, Канада, звінчані 23.8.69 оо Ю. Габрусевичом і Р. Байсом. Молода має закінчені університетські студії і вчителює, а Молодий кінчає хімічні студії. За ініціятивою В. Нахнича, під час весільної забави була переведена збірка, яка дала 93 дол. Гроші призначено: 45 дол. на Оселю С СУМ «Карпати», 20 дол. на «Крилаті» і 28 дол. на «Гомін України». Гостям і збірщикам щира подяка, а молодій парі — щастя і многих літ!

15.11.1969р. відбулося вінчання Оксани ЧАЙКІВСЬКОЇ, голови Осередку СУМ в Ст. Кетеренс, Канада з Дружинником СУМ Михайлом МИХАСЬКІВИМ, Бафало, ЗСА. Весілля відбулося в українському стилі з додержанням звичаїв. Переведена між гостями збірка дала 118.14 дол., яку розподілено на ВФ ОУН — 100 дол. а решту на пресфонд «ШП» і «ГУ».
Молод й Парі щастя і многих літ!

ВАЖЛИВЕ! ВАЖЛИВЕ!

Дорогі Читачі, Передплатники і Прихильники «Авангарду»,

Цим числом, яке оформлено за модерним тепер складом невирівняних колонок, розпочинаємо 1970 рік. Починаємо з вірою в Вашу піддержку свого журнала, а рівночасно мусимо сказати слово правди, що доля журнала не є якслід забезпечена. Вже й це перше цьогорічне число появилося з двомісячним спізненням, поскільки не було потрібних фондів на покриття коштів випуску. Щойно тепер поступають деякі вплати за 1969 рік і дуже рідко на 1970 рік. Центральна Управа СУМ не розпоряджає вільними фондами, щоб авансувати витрати на журнал, чекаючи місяцями на розчислення з кольпортажі, чи-післяплату від поодиноких відборців.

Одинокий середник для вдержання журналу і гарантія його постійного покращання – це організація передплат.

Тому звертаємось до Вас, з гарячим апелем:

– Якщо Ви ще не є переплатником, то не гаючись, висилайте зразу одноріч ну передплату на адресу В-ва в Брюсселі.

– Якщо Ви є післяплатником, то змініть цю властивість на передплатника, висилаючи залеглість і передплату на 1970 рік. Візьміть до уваги, що ніякий чужий журнал не висилається без т.зв. абонементу, або передплати.

– Якщо Ви є кольпортером, то старайтеся найпізніше до місяця розпродати одержані примірники і з місця переслати належність до В-ва.

У всіх повищих випадках зробите велику прислугу В-ву, коли приєднаєте на протязі року хоч би одного передплатника і використаєте хоч би одну нагоду для проведення збірки на пресфонд журнала.

Коли ці передумови будуть здійснені, тоді наша віра в майбутнє журнала буде повністю оправдана, а Читачі одержать сатисфакцію через регулярну появу журнала і високоякісне його оформлення та зміст.

В-во «АВАНҐАРД»

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Для наладнання адміністрування «Авангарду» просимо Кольпортерів і Передплатників придержуватись наступного порядку:

ЗСА і Канада: Грошові розрахунки треба вести безпосередньо з В-вом в Брюсселі, пересилаючи належність банковими чеками. Чеки з Українських кредитівок приймаються на рівні з банковими.

Велика Британія і Німеччина: Через КУ СУМ.

Франція: На чекове конто «Ль'Ест Европеєн». До цього числа залучуємо поштові переказн.

Бельгія: на чекове конто КУ СУМ, або прямо до В-ва.

Аргентина і Австралія: До референтів сумівських видань в тих країнах.

Інші країни: Безпосередньо до В-ва в Брюсселі.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

/О.М./ ПРАВА ЛЮДИНИ – ВОЛЯ УКРАЇНІ 1
Микола ВЕРЕС: УНІВЕРСАЛ 2
СІЧНЕВІ ДАТИ. З ДОКУМЕНТІВ УНР 3
Юрко: КРУТЯНСЬКА ЖЕРТВА 4
О.КОВАЛЬ: ЗА ЗДОРОВУ СИНТЕЗУ ІДЕЙ І ДІЙ 5
СОБОРИ УКРАЇНИ: Чи тільки «поезія в камені»? 10
Лев: ДЕВ'ЯТИЙ КОНҐРЕС СУМ 14
ГОЛОСИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО IX СК СУМ 21
ПРОФІЛІ ЛЮДЕЙ УКРАЇНИ. Валентин Мороз 24
І. ЛЕНИН: ПРОФ. Д-р НАТАЛІЯ ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО 25

ПОЕЗІЯ. ПРОЗА. СПРОБИ

Михайло ОСАДЧИЙ: СИБІРСЬКИМИ СНІГАМИ. З КОНЦЛАГЕРНИХ ПОЕЗІЙ 26
ДРЕВНІСТЬ ВІЛЬНОСТИ. ВОГОНЬ. ПОВСТАНЕЦЬ. Переклади 27
Роман СЕНЬНІВ: ДИВАН. Зі спроб молодих авторів 32

НАУКА. КУЛЬТУРА. МИСТЕЦТВО

В.Л. ОЛЕКСАНДЕР АРХИПЕНКО 34
Д-р Роман МАЗУРОК: ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ НА УКРАЇНІ І НОРМАНСЬКА ТЕОРІЯ 38
В.ГНАТІВСЬКИЙ: УКРАЇНЕЦЬ ДОПОВНЮЄ ТЕОРІЮ АЙНШТАЙНА 43
СТВЕРДЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ: З праці підкомісії Дружинників-Культурників на II частині IX СК СУМ 44

ВИХОВНИКИ

ІЗ ЗВЕРНЕННЯ ВОЮЮЧОЇ УКРАЇНИ 46
Й.РОЖИНА: ДО ЗАВДАНЬ ВИХОВНИКА 47
СТВЕРДЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ: З праці підкомісії Дружинників-Виховників на II частині IX СК СУМ 49

СУСПІЛЬНИКИ

В.ЛЕНИН: ПЕРШІ ВИЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ. Таємні гуртки в Галичині та Буковині 52
В.ЛЕНИН: ДЕЩО ПРО ДИСКУСІЮ. Суспільно-громадське вироблення (продовження) 55
Студент: НА МАНІВЦЯХ АПОЛІТИЧНОСТИ. Враження з XI Конгресу СУСТА 57

МІЖНАРОДНИКИ

ТРЕТІЙ З'ЇЗД СВІТОВОЇ АНТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІҐИ 60
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВАЛУ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ. Висновки молодого росіянина 64
СЛІДИ ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО СПОРІДНЕННЯ 65

ФІЗКУЛЬТУРНИКИ

ЗИМОВИЙ СПОРТ НА ФРАНКОПОЛІ 67
Р.ДРАҐАН: РУХАНКА. На шляху до здоров'я 68

І ЦЕ І ТЕ

20 ПІТНИЙ ЮВІЛЕЙ РАДІОПРОГРАМИ В.ШАРВАНА В БОФАЛО 72
ЛЕСЬ.О.: ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ «СВЯТА СОФІЯ» 73

З ДІЙ СУМ

Й.РОЖИНА: ФРАНКОПОЛЕ. Зимовий табір 1969/70 74

ШАСТЯ БАЖАЄМ 78

ВІД ВИДАВНИЦТВА І АДМІНІСТРАЦІЇ 80

НА ОБКЛАДИНЦІ: СКУЛЬПТУРА О.АРХИПЕНКА «НАРОДЖЕННЯ ВЕНЕРИ»

ФОТОЗНИМКИ

СК СУМ I частина – світлина П.СТАРОСТЯК. Стор. 8,9,16,17,19,20,58.

СК СУМ II частина – світ. ЛЕНКІВСЬКА. Стор. 58

Франкополе: М.ФРАНКЕВИЧ, О.БРАТКОВСЬКИЙ, М.ХОДОРОВСЬКИЙ. Стор. 67,76,77

ПРИВІТИ НА IX СК СУМ. Стор. 19,20,42,50,51,59

«АВАНҐАРД»

– ЦЕ СОВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ!
– ЦЕ ІДЕЙНЕ ГОРІННЯ УКРАЇНИ!
– ЦЕ ТРИБУНА МОЛОДИХ!
– ЦЕ ЗБРОЯ В БОРОТЬБІ ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ І ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

ПОШИРЮЙТЕ «АВАНҐАРД»!

БУДЬТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ А НЕ ПІСЛЯПЛАТНИКАМИ!